

Bakıda məktəb direktoru binadan yıxılıb öldü

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 aprel 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 86 (6700) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Amerika Putinin rəqibini necə yetişdirdi - Navalninin portret cizgiləri

Rusiyanın əsas müxalifət lideri ABŞ-da gizli şahmat gedişlərini mənimsəyir; Putinlə revanş oyunu kimin xeyrinə yekunlaşacaq...

yazısı səh.10-da

Deputatlar siqaret qadağası ilə bağlı qanun layihəsini müdafiə etdi

yazısı səh.5-də

Müxalifət 2018-ci ilin prezident seçkilərinə hazırlaşır...

yazısı səh.4-də

Tramp erməni lobbisini "erməni soyqırımı günü" pərt etdi

yazısı səh.9-da

Həmsədr ölkənin yeni prezidenti Qarabağa sülh gətirəcək, yoxsa...

yazısı səh.11-də

Tanınmış iqtisadçı REAL-dan niyə istefa verdi...

yazısı səh.4-də

Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri erməniləri təşvişə saldı

yazısı səh.9-da

Radikalların Avropada güclənməsi dünyaya nə vəd edir...

yazısı səh.12-də

"Bizim dahi aktyorların çoxu savadlı olmayıb" - Ayaz Salayev

yazısı səh.13-də

Tarkan Bakı konsertindən 500 min dollar qazanacaq

yazısı səh.14-də

İranda prezidentliyə namizədlərdən hansı Azərbaycana sərf edir?

yazısı səh.12-də

Şimaldan mühüm gözlənti - qərar nə olacaq?

MOSKVA-BAKI MÜNASİBƏTLƏRİNDƏ KRİTİK

"U DÖNÜŞÜ" - PUTİN SINAQLA ÜZ-ÜZƏ

Bu gün Rusiyadakı azərbaycanlıların ən böyük diaspor təşkilatının taleyinə nöqtə qoyulacaq; erməni diaspor liderinin yubileyinə öz mətbuat katibini və xarici işlər nazirini yollayan Kreml başçısı heç olmasa, ÜAK-ı saxlayacaqmı? Sevinən erməni olacaq, yoxsa...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Bacısı Milli Şuranın mitinqində dolanışıqdan şikayətlənən biznesmen itinə toy elədi...

Ölkədə görünməmiş olay baş verdi; itin adına bişirilən tort, onlara yedizdirilən aş və daha nələr; toy sahibi inkar etdi, prosesi müdafiə edənlər tapıldı, amma...

yazısı səh.13-də

Elyar Muradov

Qardaşının Ermənistanla əlaqələri qeydə alınan məmur danışdı

yazısı səh.5-də

Fazil Mustafa: "Deputat danışıqda problemlər öz həllini tapacaqsa, hamiləliklə susaq"

yazısı səh.6-da

Əflatun Amaşov: "Reketlik yalnız jurnalistikanın bəlası deyil"

yazısı səh.7-də

Prezident II Dünya müharibəsi veteranlarına maddi yardım ayırdı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev 1941-1945-ci illər İkinci Dünya müharibəsi iştirakçılarna, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə birdəfəlik maddi yardım verilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, 1941-1945-ci illər İkinci Dünya müharibəsi iştirakçılarna 1000 manat məbləğində, İkinci Dünya müharibəsində həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, həmin dövrdə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, İkinci Dünya müharibəsi illərində döyüş cəbhələrinin arxa hüduqları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonaları daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerinə yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, İkinci Dünya müharibəsi dövründə Leningrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leningrad şəhərinin mühasirəsi iştirakçılarna 500 manat məbləğində birdəfəlik maddi yardım verilməkdir.

Bu məqsədlə 2017-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan 7,2 milyon manat ayrılıb.

Tibb işçilərinin cərimələri artırılır - 1500 manat

Azərbaycanda xəstəyə kömək göstərməyən, eyni zamanda həyat və sağlamlığı təhlükəli vəziyyətdə olan, özünü qoruya bilməyən şəxsi bilə-bilə köməkə qoymaya görə tibb işçiləri üçün cərimələrin məbləği 3 dəfədən çox artırılır. Cinayət Məcəlləsinin dəyişikliyin edilməsini nəzərdə tutan yeni layihəyə əsasən, qanunvericiliyə və ya xüsusi qaydalara müvafiq olaraq xəstəyə kömək etməyə borclu olan tibb işçisinin üzürlü səbəblər olmadan tibbi yardım göstərməməsi nəticəsində onun sağlamlığına az ağır zərər vurmaya görə ödənilən cərimənin məbləği 1000 manatdan 1500 manatadək olacaq.

Hazırda isə bu hala görə cərimənin məbləği üç yüz manata qədərdir. Xatırladaq ki, hazırda bu halı törədən Cənabət Məcəlləsi (CM) əsasında qeyd edilən məbləğdə cərimə və ya iki ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə bir ilədək müddətə islah işləri və ya bir ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. CM-ə edilən digər yeni dəyişikliyə görə, həyat və sağlamlığı üçün təhlükəli vəziyyətdə olan və özünü qorumaq üçün tədbir görmək imkanından məhrum olan şəxsi bilə-bilə köməkə qoyma, əgər həmin şəxsi köməkə qoymayanın onun qayğısına qalmalı idisə və ya onun özü zərərçəkmiş şəxsi həyat və sağlamlığı üçün təhlükəli vəziyyətdə qoyduqda, zərərçəkmiş şəxsə kömək göstərmək imkanı olduğu halda bunu etmədikdə şəxs 1000 manatdan 1500 manatadək miqdarda cərimə ilə (və ya bir ilədək müddətə islah işləri və ya altı ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə) ilə cəzalandırılır. Hazırda isə bu hala görə cərimənin məbləği 300 manatadəkdir. Qeyd edək ki, bu dəyişiklik Milli Məclisin aprelin 25-də keçiriləcək plenar iclasında müzakirə ediləcəkdir. (Trend)

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
 - Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
 - Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
 - Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan
"Yeni Məsəvat" - 0.60 AZN
və bundan əlavə 2500 adda yerli
və xarici nəşrlər.
 - Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22
 - Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

AŞ NK sədri Ermənistan və Azərbaycanı gərginliyi artıran bəyanatlardan çəkinməyə çağırırdı

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) yaz sessiyasının aprelin 24-də keçirilən iclasında qurumun sədri Pedro Aqramunta etimad məsələsi qaldırılıb.

APA-nın məlumatına görə, AŞ PA sədri çıxışa başlayan kimi assambleya üzvlərinin əksəriyyəti zalda ayağa qalxaraq onun istefasını tələb ediblər.

Buna səbəb kimi Pedro Aqramuntun Suriyaya səfəri və orada Bəşər Əsədlə görüşü göstərilib.

Aqramunt isə Suriyaya səfərinin yanlış addım olduğunu bildirib. "İcazə verin bəyan edim ki, bu səfər yanlış idi və mən nəticələri nəzərə alaraq bunu etiraf edirəm", - deyərək vurğulayıb. P. Aqramunt yol verdiyi yanlışlığa görə üzr istəsə də, deputatlar sakitləşməyiblər. Çıxışını yarımcıq dayandıran AŞ PA sədri iclas zalını tərk edib. İclas AŞ PA-nın vitse-prezidenti, Avropa Mühafizəkarlar Qrupunun sədri Gale Rogerin sədrliyi ilə davam edir. Aqramunt isə bu gün iclasa sədrlik etməyəcək. Prosedura görə, sabah Aqramunt AŞ PA-nın qrup rəhbərləri və üzvləri ilə ayrıca toplantı keçirməli, onların suallarına aydınlıq gətirməlidir. Sabaha qədər plenar iclasa vitse-prezidentlər sədrlik edəcəkdir.

Aprelin 25-də xüsusi toplantıda Aqramuntun aqibətinə aydınlıq gələcək.

Qeyd edək ki, P. Aqramunt Rusiya Dövlət Dumasının sədr

müavini Vladimir Vasilyevin rəhbərlik etdiyi Rusiya nümayəndə heyəti ilə birlikdə bu ilin martında Suriyaya səfər edərək, bir sıra görüşlər keçirib, o cümlədən Suriya prezidenti Bəşər Əsədlə görüşüb.

AŞ PA-nın plenar iclasında hazırda qurumun Nazirlər Komitəsinə sədrlik edən Kipr Respublikasının xarici işlər naziri İoannis Kasulides məruzə ilə çıxış edib.

APA-nın Avropa bürosunun məlumatına görə, daha sonra nazir parlamentarların suallarını cavablandıraraq Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Rafael Hüseynov Ermənistanın hökumət üzvlərinin son vaxtlar Azərbaycanın enerji infrastrukturuna raket zərbələri endirə

biləcəkləri haqqındakı bəyanatlarını NK sədrinin diqqətinə çatdırıb və buna qarşı Avropa Şurasının hansı ölçülər götürə biləcəyinə dair sual verib.

İ. Kasulides cavabında deyib ki, AŞ NK həm Azərbaycan, həm də Ermənistanla bağlı fəaliyyət planları çərçivəsində bu ölkələrlə müzakirələr aparır: "Biz bu əməkdaşlıq çərçivəsində hər iki tərəf arasında qarşılıqlı etimadın yaradılması üçün öz yardımımızı göstərməyə həmişə hazırıq. Bununla yanaşı, buna qədər bir neçə dəfə qeyd etdiyimiz kimi, yenə də tərəfləri gərginliyi artırma biləcək bu kimi bəyanat və xoşagəlməz tədbirlərdən vaz keçməyə çağırırıq. Yeganə çıxış yolu problemin dialoq və sülh yolu ilə həll edilməsidir".

Fahişəlik və qumara görə ağır cərimələr tətbiq edilir

Azərbaycanda fahişəlik və qumar oyunlarına görə inzibati cəza ilə yanaşı, cərimələr də tətbiq edilir.

APA-nın məlumatına görə, bu, Cinayət Məcəlləsinin 244-cü (Əxlaqsızlıq yuvaları saxlama) və 244-1-ci (Qumarxana təşkil etmə və ya saxlama) maddələrinə tətbiq edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Maddə 244-ün 1-ci (Fahişəliklə məşğul olmaq üçün əxlaqsızlıq yuvaları təşkil etmə, saxlama və ya bu məqsədlər üçün mənzil sahələri vermə) bəndində "400 saatdan" sözlərindən əvvəl "2500 manatdan 3500 manata qədər" cərimə sözləri əlavə edilir.

Maddə 244-1-in 1-ci (Qumarxana, yəni, qumar oyunlarının keçirilməsi üçün yer təşkil etmə və ya saxlama) bəndində isə "2 ilədək" sözlərindən əvvəl "10 000 manatdan 15 000 manata qədər" cərimə sözləri əlavə olunur.

Layihə Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib, aprelin 25-də müzakirəyə çıxarılacaq.

Surət Hüseynovun cangüdəni Hollandiyada kabab üstündə bıçaqlandı

Niderland Krallığında azərbaycanlılar arasında dava düşüb. "Report"-un məlumatına görə, hadisə krallığın Vestervoort şəhərində keçirilən toy mərasimində baş verib. Hadisə zamanı Polad Məmmədov adlı azərbaycanlı 5 bıçaq zərbəsi alıb. O, helikopter vasitəsilə hospitala çatdırılıb. Ürək nahiyəsindən bıçaqlanmış yaralının vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir.

Hadisənin təfərrüatına gəldikdə, toy mərasimində qonaq kimi iştirak edən P.Məmmədovun stoluna restoranın ofisiyanti kabab gətirib. P.Məmmədov kababın yaxşı bişmədiyini və yandıqını deyərək ofisiyanti ilə mübahisə edib. Restoranın məsul şəxslərindən biri, hələlik adı açıqlanmayan azərbaycanlı P.Məmmədovla mübahisə edib. Daha sonra onlar mübahisəni davam etdirmək üçün restoranın yaxınlığındakı parka gəldilər. Mübahisə zamanı həmyerlisi P.Məmmədova 5 bıçaq zərbəsi vurub.

Onu bıçaqlayan şəxs saxlanılıb.

Qeyd edək ki, P.Məmmədov Azərbaycanın keçmiş baş naziri Surət Hüseynovun cangüdəni olub.

"Azərsığorta"nın Tovuz şöbəsi müdirinin qatili tutuldu

Aprelin 22-də "Azərsığorta" dövlət sığorta şirkəti Tovuz filialının direktoru Raya Bayramova iş otağında kütləvi silahla vurularaq qətlə yetirilib. Bundan başqa, R.Bayramovanın müavini, 1965-ci il təvəllüdü Vidadi Bəhmən oğlu Vəliyev kollə-beyin travması xəsarəti ilə Tovuz rayon Mərkəzi xəstəxanasına yerləşdirilib.

Şöbə müdirinin kim tərəfindən və hansı şəraitdə qətlə yetirildiyi hələlik məlum deyil. Qətlə yetirilən şöbə müdiri Raya Bayramova 20 ildir ki, sözügedən vəzifədə çalışıb. Həyat yoldaşını itirən qadının iki övladı var. Mərhumun qızı da həmin idarədə işləyir. Faktla bağlı Tovuz Rayon Prokurorluğunda araşdırmalar aparılır. Müstəntiqlər hələlik qətl işi üzrə yaranan çoxsaylı suallara cavab axtarırlar. İş üzrə əhəmiyyətli ola biləcək məqamlardan birini R.Bayramovanın oğlu ifadəsində bildirib. Deyib ki, anası 2 gün idi evə gəlmirdi. Maraqlı burasıdır ki, şöbə müdiri qətlə yetirilən zaman onun müavinlərindən biri travmatoloji xəsarət alıb. Qeyd etdiyimiz kimi, Vidadi Vəliyev ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib. O, özünə gələndən sonra istintaqlara deyib ki, qurumun yerləşdiyi binanın damından yıxılaraq xəsarət alıb. V.Vəliyev ifadəsində bildirib ki, o, şirkətə daxil olmaq istəyib, lakin qapı bağlı olduğu üçün binanın damına çıxıb, nəticədə damdan yıxılaraq xəsarət alıb.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 120-ci qəsdən adam öldürmə maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

"Azərsığorta" dövlət sığorta şirkətinin Tovuz filialının direktoru Raya Bayramovanı qətlə yetirməkdə şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb.

APA-nın qərb bürosunun verdiyi məlumata görə, həmin şəxs filialın mühasibi 1965-ci il təvəllüdü Vəliyev Vidadi Bəhmən oğludur.

□ E.HÜSEYNOV

Ukrayna və Azərbaycan birgə silah istehsalını müzakirə edib

Azərbaycanla Ukrayna arasında hərbi sahədə əməkdaşlığın fəallaşdırılması məsələləri müzakirə olunub.

Ukraynanın Milli Təhlükəsizlik və Müdafiə Xidməti bildirir ki, bu strukturun katibinin birinci müavini Oleq Qladkovski Azərbaycana səfər edib. Səfər çərçivəsində O.Qladkovski Azərbaycanın baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubovla birgə silah istehsalı, hərbi-texniki əməkdaşlıq barəsində müzakirə aparıb.

"Azərbaycan hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində Ukraynanın mühüm və perspektivli tərəfdaşdır. Əminəm ki, hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində ölkələrimizin potensialı mövcud əməkdaşlığı möhkəmləndirməyə və onun inkişafı və perspektivləri istiqamətində, xüsusilə aviatikinti sahəsində işləməyə imkan verir", - O.Qladkovski bildirib.

O, iki ölkənin həm daxili istehlaqları, həm də xarici bazarlar üçün müdafiə sahəsində birgə layihələr hazırlayıb həyata keçirməkdə xeyli təcrübəyə malik olduğunu deyib. (Report)

QHT rəhbərləri bank xidmətlərində yaranmış problemlə bağlı prezidentə müraciət hazırlayıb

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları prezident İlham Əliyevə müraciət etməyə hazırlaşır.

APA-nın məlumatına görə, buna səbəb Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının 16 dekabr 2016-cı il tarixli "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Qanuna istinad edərək banklara ünvanladığı məktubun icrası nəticəsində yaranmış problemlərdir.

Bildirilir ki, banklar Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının məktubuna istinad etməklə, qanunvericiliyə əsasən qeyri-hökumət təşkilatlarına göstərməli olduqları bank xidmətlərinin əhatə dairəsini məhdudlaşdırıblar. Nəticədə ölkədə dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən yüzlərlə qeyri-hökumət təşkilatlarının ictimai əhəmiyyətli layihələrinin icrasında qeyri-müəyyənliklər meydana gəlib. Buna səbəb isə "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Qanunun 3.4.7-ci maddəsinə istinad edilərək dövlət donor qurumları tərəfindən ayrılmış vəsaitin rəsmiləşdirilməsinə nəzərdə tutan qrant müqaviləsinin dövlət satınalma müqaviləsi kimi qiymətləndirilməsi olub.

Qeyd olunur ki, qeyri-hökumət təşkilatları 15 min manatadək məbləğ çərçivəsində nağd qaydada hesablaşmaların aparılmasını həyata keçirə bilmirlər. Hazırda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası tərəfindən keçirilən müsabiqə nəticələrinə əsasən müxtəlif layihələrinin icrası ilə bağlı ayrılmış maliyyə vəsaitləri qeyri-hökumət təşkilatlarının bank hesablarına köçürülsə də, bu vəsaitlərdən istifadə praktiki olaraq mümkünsüz hal alıb.

Bu səbəbdən QHT-lər ictimai əhəmiyyətli layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı yaranmış çətinliyin aradan qaldırılması və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 15 min manatadək məbləğdə hesablaşmaların nağd qaydada aparılmasının təmin olunmasına dair dövlət başçısından müvafiq göstəriş verməsini xahiş etməyə hazırlaşır.

İcra başçısı Qarabağ veteranını ev tikməyə qoymur

Namiq Quliyev: "Mənim olan torpaq sahəsində ev tikməyimə izn verilmir"

İkinci qrup Qarabağ müharibəsi əlili Quliyev Namiq Allahverdi oğlu redaksiyamıza gələrək şikayətlənib. Şikayətçi qeyd edib ki, 2007-ci ildən yaşadığı Binəqədi rayonunun Biləcəri bələdiyyəsi tərəfindən onun adına torpaq sahəsi ayrılırsa da, həmin sahədə bu günə qədər ona ev tikməsinə icazə verilmir:

"Qanuni olaraq 150 kv.m torpaq sahəsi 2007-ci ildən mənim adıma keçirilmiş və həmin vaxtdan mənim faktiki istifadədədir. Həmin torpaq sahəsinə ayrılan çıxarışın verilməsi üçün Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi Yanında DSEDRX-nin Bakı şəhər Ərazi İdarəsinin rəisinə yazılı surətdə müraciət etmişdim. Cavab məktubumda bildirildi ki, həmin ərazi Dövlət Neft Şirkətinə məxsus olduğu üçün çıxarışın verilməsi mümkün deyil. Bununla bağlı Dövlət Neft Şirkətinə də müraciət etmişəm. Qurumdan bildirildi ki, Neft Şirkətinin istifadəsinə ayrılmış ərazilərdə fəaliyyət göstərən neft-qaz hasilatı sənayesi əhəliyə, ətraf mühitə təhlükə yarada biləcək potensial təhlükəli obyektlər kateqoriyasına aid edildiyindən yalnız təyinatı üzrə istifadə oluna bilər. Halbuki həmin ərazilərdə minlərlə fərdi yaşayış evləri tikilib, böyük yaşayış massivi salınıb, 324, 18 sayılı orta məktəblər, uşaq bağçaları, poçt, digər işə obyektləri tikilib. Hazırda da o ərazidə tikinti gedir. Eyni zamanda əraziyə qaz, işıq, su, telefon və digər kommunikasiya xətləri çəkilib, geniş asfalt küçələr salınıb".

Şikayətçinin sözlərinə görə, ərazinin təhlükəli olub-olmadığını araşdırmaq üçün aidiyyəti dövlət orqanlarına, o cümlədən Fövqəladə Hallar Nazirliyinə, Təhsil Nazirliyinə, Binəqədi İcra Hakimiyyətinə açıq məktub göndərib: "Müraciətimə cavab olaraq müvafiq dövlət orqanları həmin əraziyə baxış keçirmiş, araşdırma aparmış və mənə rəsmi cavab verilməmişdi. Məlum oldu ki, o ərazilər heç də təhlükəli deyil, orada yerləşən neft quyuları isə sovet dövründə, yəni 1971-90-cı illərdə ləğv edilib, dövlət tərəfindən inşa edilən yuxarıda sadaladığım tikintilər qanun çərçivəsində aparılıb.

Sual olunur, bəs onda niyə mənə ərazidə yerləşən 150 kv.m torpaq sahəmə hüquq müəyyənedici sənəd verilmir?

Mən də bu dövlətin vətəndaşım, özüm də Qarabağ müharibəsi veteranıyam. Dəfələrlə məsələ ilə bağlı Binəqədi İH-yə müraciət etmişəm. Əvəzində məni təhqir edib, hədələyiblər. Mənim dövlətdən

heç bir tələbim, təmünnam yoxdur. Sadəcə, mən öz torpaq sahəmdə kiçik yaşayış evi tikmək istəyirəm, çünki buna ehtiyacım var".

Məsələ ilə bağlı aidiyyəti qurumların mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Biləcəri bələdiyyəsinin katibi Nazir İskəndərov qeyd etdi ki, şikayətçi adıçəkilən ərazidə ev tikmək üçün aidiyyəti qurumlardan razılıq almalıdır: "Bəli, 2008-ci ilə qədər bələdiyyə Qarabağ veteranlarına torpaq sahəsi ayırırdı. Hazırda həmin ərazi inzibati zonadır və Neft Şirkətinə aid deyil. Ərazidə ev tikmək səlahiyyətini bələdiyyə deyil, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti və rayon icra hakimiyyəti verir. Amma əgər adıçəkilən ərazi təhlükəli zona olsaydı, orada evlər, məktəb, uşaq bağçaları tikilməzdi. Orada dövlət tərəfindən böyük yaşayış massivi salınıb".

Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin mövqeyini öyrənməyə çalışsaq da, zənglərimiz cavabsız qaldı.

□ Xalidə GƏRAY

Mənzillərə istiliyin verilməsi hansı hallarda uzadıla bilər?

"Temperatur 8 dərəcədən aşağı olduğu halda istilik verilişi müddətinin artırılması mümkündür"

Aprel ayının 15-dən etibarən rəsmi olaraq "Azərtiliktechizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istilik mövsümünü bağladı. Belə ki, ölkəmizdə istilik sistemi ilə təchizat noyabrın 15-dən aprelin 15-nə qədər nəzərdə tutulub. Aprelin 15-dən yay mövsümünün başlaması ilə əlaqədar qazanxanalar və istilik məntəqələri fəaliyyətini dayandırır. Bundan sonra yalnız isti su rejimində çalışması nəzərdə tutulan qazanxanalar fəaliyyət göstərir.

Amma son günlər havanın qeyri-sabit keçməsi ilə əlaqədar mənzillərdə istiliyə ehtiyac yaranıb.

Lakin artıq 10 günə yaxındır ki, istiliyin verilməsi dayanır. Bəs görəsən, hansı hallarda "Azərtiliktechizat" ASC istiliyin verilməsini davam etdirə bilər?

"Yeni Müsavat" olaraq bu suala aydınlıq gətirmək üçün

Azərtiliktechizat" ASC-nin abonent və müştəri xidmətlərinin rəisi Rafiq Əliyevlə əlaqə saxladıq. O bildirdi ki, havalar o həddə soyumayıb ki, istilik mövsümünün yenidən başlamasına ehtiyac yarasın: "Qanunvericilikdə nəzərdə tutulub ki, 3 gün havanın orta sutkalıq temperaturu 8 dərəcədən aşağı olduğu halda yerli icra hakimiyyətinin sərəncamı ilə istilik mövsümü

vaxtında əvvəl və ya mövsüm bitdikdən sonra yenidən başla bilər. O zaman da bizdə nəinki sutkanın orta temperaturu, hətta gecələr belə temperatur 8 dərəcədən yuxarı olur. Hazırda 17-18 dərəcəyə yaxın istilik var. Enerjidəyişicilərinə qənaət, səmərəli istifadənin təmin edilməsi baxımından belə şəraitdə istilik verilməsi məqsəduyğun deyil. Ancaq əgər bizimlə müqaviləsi olan təşkilatlar müraciət edərsə, istilik haqlarının ödənişini vaxtında həyata keçirəcəyik təminat verərsə, həmin təşkilatlar üçün müddət uzadıla bilər".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Uğurlu namizədin arxasındakı qadın

Samir SARI

Bilirəm, bu söhbət əvvəl-axır fırlanıb "hər uğur qazanmış kişinin arxasında bir fədakar qadın dayanır" kəlamına gələcək. Allahdan bu hikmətli kəlamı artıq dünyada bilməyən yoxdur. Ancaq bu mətləbə sonra gələrik.

İndilikdə onu deyək ki, Fransanın gələcək prezidenti Emmanuel Makronun ömür-gün yoldaşı, yəni Fransanın gələcək birinci xanımı Bricit Troqne ərindən düz 24 yaş böyükmüş və bu, Avropada olmasa da, dünyanın çox yerində, o cümlədən bizdə bir qədər təəccüb doğurub.

Hələ onu da deyək ki, seçki ikinci olan Makronun prezident seçkisinin mayın 7-də keçiriləcək ikinci turunda qalib gələcəyinin belə asanlıqla proqnozlaşdırılmasının özü də təəccüblüdür. Hərçənd bu işin içində onların analizinə şəkk gətirmək olmaz. Bir bildikləri var. Hamı əmindir ki, Fransa xalqı Emmanuel kimi cayıllı qoyub faşist qızı faşisti prezident seçməz. ("Faşist qızı faşist" ifadəsi orada söyüş-təhqir deyil, doğrudan da Marin Le Penin atası da məşhur faşist idi, özü də faşistdir və heç biri bunu gizlətmir).

Makronun ailə həyatı hazırda məhz yoldaşı ilə arasında olan yaş fərqinə görə gündəmə gəlib. Bizim camaat hər nə qədər "Yaşın nə fərqi var ki" mahnısına qulaq asa-asa gerçəkəndə sevgidə yaşın elə bir fərqi olmadığını inansa da, bu intervalda 10 (istisna hallarda 15) yaş qəbul edir - o da hələ sevən kişinin sevilən qadından böyük olması halında. Ancaq qadının kişidən 24 yaş böyük olması 39-42-ci paralellərdə hələm-hələm rast olunan fakt deyil.

Söhbət, əlbəttə, xalq arasında geniş yayılmış "fiktivni nikah" məsələsindən getmir. Bidiyiniz kimi, ev alqı-satqısında, miras-vərəsə məsələsində, vətəndaşlıq almaq məxinasıyarında "fiktivni nikah" amilindən gen-bol istifadə olunur və bu, "halal fırldaq" sayılır. Bu, heç. Makronun saxta nikaha oxşamır. Adam sözün birbaşa mənasında madam Briciti sevib, evlənilib, özü də ərindən boşatdırıb alıb. Düzdür, yanaşı duranda ana-balaya (minimum xala-balaya) oxşayırlar, yaşın fərqi dərhal gözə çarpır, amma əsas məsələ sevgidir.

Bu xüsusda o, yenə biz azərbaycanlılardan fərqlənir. Bizdə də orta məktəbdə oxuyanda gənc müəlliməsinə vurulan yeniyyətələr çox olur, amma heç biri almır. Heç bizim müəllimələr də özlərini endirib şagirdlərinə əre getmirlər. Mentalitet yol vermir. Amma iş ondadır ki, fransız mentaliteti buna yol verir və ona görə də Bricit özündən 24 yaşlı şagirdinə əre getməyə razılıq verib, o da kişi oğlu kimi sözünün üstündə durub (Emmanuel 11-də oxuyanda Bricitə deyibmiş ki, "onsuz da səni özüm alacam").

Hiss olunur ki, müsyö Makronun 35 yaşında nazir, 38 yaşında prezidentliyə şanslı namizəd olmasında madam Troqnenin böyük rolu, xidməti var.

Dolanıb birinci abzasda dediyimiz kəlamın üstünə gəldikmi? Gəldik. Çünki əsas məsələ budur. Emmi Makron edən bu qadındır - Bricit Troqne.

Təsəvvür edin ki, bu xanım ali məktəbi bitirib gənc məzun kimi işə başlayanda Makronun atası ilə anası hələ təzə-təzə bir-birilə "amur-mamır" söhbəti edirdilər. Deməli, Bricit öz əngin, zəngin həyat təcrübəsi ilə Emmanuel Makronu yetişdirib karyera sahibi edib, onun arxasında durub, dəstəkləyib və sair və ilaxır.

Bizdə olsa, heç vaxt Emmanuelin valideynləri, qohumları, nəsil-nəcəbəti onu qoymazdılar ki, gedib Briciti alsın, deyəcəkdilər, nənən yaşındadır, səndən qabaq ərdə də olub, gəl gedək sənə sütün xalan qızını alaq, 9-dan qayıdıb, ev qızıdır. Azərbaycanlı Emmanuel də bir az müqavimətdən sonra xalası qızını (ya da əmisi qızını - bu, baxır ata və ya ana tərəfinin hansının güclü çıxmasına) alacaqdı.

İlk açıqlamalarından görünür, xanım Troqne ağıllı və müdrik qadındır, ölkəsinin birinci madamı olmağa layiqdir. Təki elə olsun və madam Yelisey sarayına gedib-gələndən, böyük adamlarla oturub-durandan sonra cızığın-dan çıxıb, gənc prezident ərinə deməsin: "10 il qabaq kim idin ki? Mənim hesabıma kişi oldun".

Bax, bu yaman dərd olar...

2018-ci il oktyabrın 17-də Azərbaycanda prezident seçkiləri keçiriləcək. Bu, Azərbaycan Respublikası Prezidenti postuna keçirilməsi nəzərdə tutulan 8-ci rəsmi ümumilli seçki olacaq. Vikipediya məlumatında qeyd olunur ki, Yeni Azərbaycan Partiyasından İlham Əliyev, Müsavat Partiyasından İsa Qəmbər, Yeni AXCP-dən Razi Nurullayev, BAXCP-dən Qüdrət Həsənzadə, MDHP-dən isə Fərəh Quliyev namizəd olacağı gözlənilir.

Bəs digər müxalifət partiyaları seçkilərə necə hazırlanır? Onların namizədləri bəllidirmi?

Ümid Partiyasının sədr müavini Tamilla Qulami "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, seçkilərə bağlı hələ ki konkret qərarları yoxdur: "Gələn il partiyanın qurultayı keçiriləcək. Seçkilərə bağlı qurultay öncəsi rayon təşkilatları demək olar ki, hər sənə mərkəzi qərargahda toplanır, müzakirələr aparılır. Həmçinin 2017-2018-ci il üçün yol xəritəsi planımız da hazırlanır. 2018-ci il seçkilərinə gəlincə isə bu barədə qəti bir fikir olmasa da ola bilsin ki, partiya ya da digər qurumlarla seçkilərə qatıla bilər. Konfranslar, regional müşavirələrimiz başa çatdıqdan sonra bununla bağlı tam qərar verəcək".

ADP sədrinin müavini Həsərət Rüstəmov partiya daxilində məsələ ilə əlaqədar hələ ki heç bir müzakirənin aparılmadığını dedi: "Seçkilər növbəti il olacaq, ona görə də, doğrusu, bununla bağlı müzakirə aparmamışıq. Ümumiyyətlə, bizim mövqeyimiz belədir ki, partiya mümkün qədər seçkilərdə iştirak etməlidir. Biz də imkanlarımız çərçivəsində seçkilərə qatılmağa çalışırıq. Daha çox parlament hakimiyyətində təmsil olunmağa üstünlük veririk. Ancaq bildiyiniz kimi, Azərbaycan

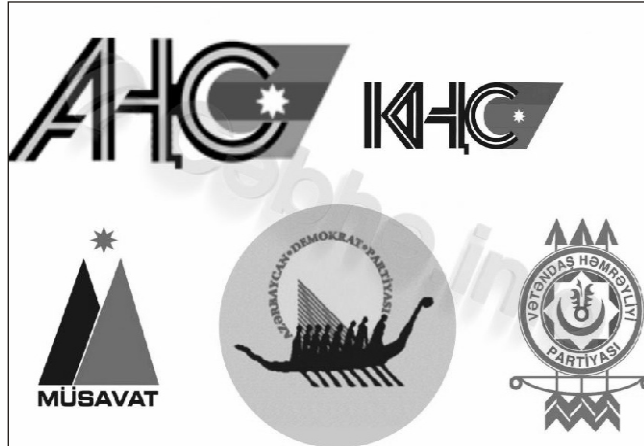
canda prezidentli respublikadır və siyasi partiya hakimiyyətə gəlmək istəyirsə, prezident hakimiyyəti uğrunda mübarizə aparmalıdır. Seçkilərə bağlı partiyamızda prezident seçkilərinə yaxın qərar verəcək. Buna da partiyamızın daha yüksək qurumları qərar verməlidir. Hələlik isə belə bir qərar yoxdur".

VIP sədri Əli Əliyev hesab edir ki, müxalifət bu seçkilərə təmərküzləşmiş formada qatılmalıdır: "Bizim partiyada bu məsələ müzakirə olunub və ehtimalımız belədir ki, bu ilin ikinci yarısında seçkilər olacaq. Prezident seçkiləri bizim hesablamalarımıza görə, namizəd dəyişikliyi ilə müşahidə olunacaq. Yeni YAP bu dəfə seçkilərə başqa namizədlə gedəcək. İlham Əliyev prezident olmasını hesablamırıq. Təbii ki, bu, ehtimallardan biridir. Bizim yanaşmamız ondan ibarətdir ki, müxalifət mümkün qədər prezident seçkilərinə təmərküzləşmiş halda qatılmalıdır. Əks halda isə şanslar çox minimaldır. Hesab edirik ki, bugünkü vəziyyəti nəzərə alarsaq, müxalifət təmərküzləşməyə, növbəti hakimiyyət dönməsi də iqtidarın yürüşü ilə müşahidə olunacaq. Əgər müxalifətin daha geniş formatda seçkilərə qatılması baş tutarsa, iştirak et-

Müxalifət 2018-ci il seçki

planlarından danışdı

Siyasi partiyalar prezident seçkilərinə hazırlıqlara start verməsə də, məsələni diqqət mərkəzində saxlayır; vahid namizəd mümkünmü?..

diyimiz formatlarla seçki prosesinə qatılacağıq. Hazırda 3 formatda təmsil olunuruq. Bu formatların birində 9, digərində 7 partiya təmsil olunur. Üçüncüsü isə Milli Təşəbbüs Qrupu adlı qeyri-siyasi əməkdaşlıq formatıdır ki, orada da varıq. Bu formatların biri ilə seçkiyə qatılmaq variantı da alınmasa, ikitərəfli münasibətlərimiz olan təşkilatlarla seçkiyə qatılmağı düşünürük. Yeni partiya olaraq seçkilərə

qatılmaqda niyyətliyik. Bu ilin birinci yarısında gözlənilən qurultayımızda da çox güman ki, ehtimal olunan prezident seçkilərinə münasibəti ifadə edən qərarlarımız olacaq".

AĞ Partiyasının lideri Tural Abbaslı bildirib ki, hər bir partiya üçün istənilən seçki özünü təqdim və əlavə siyasi dividentlər qazanmaq üçün bir şansıdır: "Əgər nəzərə alsaq ki, bu seçki prezident seçkiləridir və Azərbaycan da prez-

ident üsul-idarəsi ilə idarə olunur, o zaman bu seçkilərin vacibliyi daha bariz şəkildə görünür. Bizim də AĞ Partiya olaraq bu seçki ilə bağlı təbii ki, planlarımız və fikirlərimiz var. Ancaq nəzərə alsaq ki, prezident konstitusiyası dəyişikliyindən sonra orada nəzərdə tutulan səlahiyyətlərdən istifadə edib 1-ci vitse prezident təyin edərsə, belə düşünmək olar ki, hakimiyyət 2018-ci ildə bu seçkiləri keçirməyəcək. Ola bilər ki, hakimiyyət iddia etsin ki, prezidentin səlahiyyət müddəti yeni konstitusiyaya görə, müddəti 7 ildir. Ancaq belə olmayacaq və 2018-ci ildə seçkilər keçiriləcəksə, indiki siyasi durumu nəzərə alaraq deyə bilərik ki, bizim partiya olaraq öz namizədiniz olacaq. Təbii ki, əgər həmin siyasi vəziyyətdə hansısa müxalifət lideri digərlərindən qabaqda olarsa, seçkinin hansısa mərhələsində demokratiya və müsbət dəyişiklik naminə ona da dəstək verə bilərik. Məncə, hələ

bu məsələlər barədə danışmaq və konkret bir söz demək üçün bir az tezdir. Proseslərin hələ bir az da inkişaf etməsi lazımdır".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının Mərkəzi İcra Aparatının sədri Samir Əsədli də bildirib ki, seçkilərə bağlı partiya daxilində müzakirələr aparılır: "Bütün hallarda siyasi partiyaların əsas fəaliyyətlərindən, müzakirə mövzularından biri də seçkilərdir. Təbii ki, prezident, parlament, bələdiyyə və digər seçkilərə bağlı müzakirələr gedir. Eyni zamanda ölkənin taleyi, gələcəyi, demokratik seçkilərə bağlı da fikir mübadilələri aparılır. Bunlardan biri də qeyd olunan prezident seçkiləridir. Lakin partiya seçkilərə öz namizədi ilə və ya digər bir formada qatılacaq, onu indidən söyləmək çətindir. Təbii ki, bu barədə də müzakirələrimiz gedir. Ancaq bunu yəqin ki, seçki ərəfəsində partiyamızın müvafiq qurumu müəyyənləşdirəcək".

□ ƏLİ RAİS

Tanınmış iqtisadçının REAL-dan istefasına reaksiya

Natiq Cəfərli: "Rövşən Ağayev bu günə qədər hakimiyyətlə bağlı nə aqressiv çıxışları olub ki, ona hər hansı bir təzyiq olsun?"

Tanınmış iqtisadçı ekspert Rövşən Ağayev üzvü olduğu REAL Hərəkatından istefa verib. Bu barədə iqtisadçı özü sosial şəbəkədə açıqlama yayıb. O, istefasını belə əsaslandırır: "2011-ci ildən bəri İdarə Heyətinin (İH) üzvü olduğum REAL Hərəkatından ayrılmaqla bağlı qərar vermək mənim üçün çox çətin oldu. Səbəbləri haqda çox qısa bunları deyəcəyəm. Hərəkatın lideri İlqar Məmmədov artıq 4 il 2 aydır həbsdədir.

Təşkilatın İH-nin hər bir üzvü belə şəraitdə onun əvəzinə çalışmalı, liderin yoxluğunu hiss etməməli və REAL-ı öz hədəflərinə yaxınlaşdırmaq üçün daha fədakar olmalı idi. Bizə qoşulan üzvlərin, eləcə də təəssübkeşlərin gözləntisi də bu idi. Təəssüf ki, müxtəlif səbəblərdən bir İH üzvü kimi mən vəzifənin öhdəsindən gələ bilmədim. Qərar qəbul edərkən yanaşmam bu olub ki, hər bir kəs gərəli ola biləcəyi yerdə olmalı, faydası toxuna biləcəyi işin qulpundan yapışmalıdır. Ötən 6 ildə REAL-in proqramının işlənməsi xaric, bu təşkilata mənim heç bir töhfə dəyəməyib. Bacarmayan kənara çəkilib bacaranların yolunu açmalıdır. Ümid edirəm ki, İlqar Məmmədovun həbsdən çıxması uzun çəkməyəcək və onun liderliyi ilə REAL Azərbaycanın gələcək siyasi həyatında öz layiqli yerini tutacaq. Bilirəm ki, bəzi üzvlərimizin, xüsusən gənclərimizin bizlərdən gözləntiləri yüksək idi. Gözləntilərinin doğrulda bilmədiyim həmin insanların hamısına bir üzr borcum var..."

REAL Hərəkatının icra katibi Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Rövşən Ağayevin istefasına münasibət bildirib. Onun dediyinə görə, istefadan əvvəl Rövşən Ağayevlə bir neçə dəfə görüşü olub və müzakirə aparılıb. Rövşən Ağayev istefa verməyə dəvət etsə də, fikrindən daşınmayıb: "Şəxsi münasi-

bətərimizdə heç bir problem yoxdur. Biz Rövşən bəyin istefasından təəssüflənirik. Formal olsa da, REAL-dan getdi. Rövşən bəyin istefası ilə bağlı yazdıqları səmimiyyətdir. Doğrudan da REAL-in müxtəlif işlərində onun yaxından iştirakı üçün vaxt çatmırdı. Təşkilati işlərdə yaxından iştirak edə bilmirdi. Ona görə də xeyli vaxt idi özündə belə bir fikir yaranmışdı ki, əgər təşkilatın işində yaxından

iştirak edə bilmirəmsə, qərarverici vəzifədə ola bilmərəm. Biz onunla uzun müddət danışdıq. Çünki Rövşən bizim üçün çox dəyərli insandır, hansı təşkilatda necə təmsil olunmağının asılı olmayaraq dostumuzdur. Bu gündən sonra da biz onun bir ekspert kimi iqtisadi analizlərindən REAL-in işində istifadə edəcəyik, görüşlərimiz olacaq. Rövşən Ağayev ölkə üçün dəyərli mütəxəssisdur.

Təşkilatımızın mövqə sənədlərinin hazırlanmasında onun fikirlərindən istifadə edəcəyik. Amma təşkilati işlərdə yaxından iştirak edə bilmədiyini üçün istefa verməyi doğru bildi. Biz onu bu fikirdən çəkəndirməyə çalışdıq, təəssüf ki, verdiyi qərarı dəyişmədi. Biz onun qərarına hörmətlə yanaşırıq. Bəlkə də ölkədə ilk dəfə idi ki, məhz Rövşən bəy tərəfindən belə bir yanaşma ortaya qoyuldu. Ola bilər ki, bu, yeni istefa mədəniyyətinin başlanğıcı olsun".

N.Cəfərli istefada hökumətin rolunun olub-olmadığı barədə suala cavabında dedi ki, bu amil yoxdur: "Son 20 ildə müxalifət təşkilatlarından istefalar baş verəndə həmişə başqa səbəblər, əsasən hakimiyyətin təzyiqi və ya şirnikləndirilməsi səbəbləri axtarılıb. Çox zaman bu cür səbəblər öz təsdiqini tapıb. Amma Rövşən Ağayevin istefasının səbəbini özü açıqlayıb. Mən də qeyd etdim ki, o, təşkilatın işində yaxından iştirak edə bilmədiyini üçün istefa verməyi doğru hesab elədi. Rövşən bəyin bu günə qədər hakimiyyətlə bağlı nə bir aqressiv çıxışları olub, nə hər hansı çağırışları olub ki, ona hər hansı bir təzyiq olsun. Əksinə, mənim bildiyimə görə, Rövşən Ağayevin mütəxəssis kimi yazılanlarından, hazırladığı sənədlərdən hökumət də müəyyən proqramlarda istifadə edib. Məsələn, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı yol xəritəsinə baxanda gördüm ki, orada yazılanların təxminən üçdə biri Rövşən Ağayevin hazırladığı təkliflərdir".

N.Cəfərli REAL-in hazırkı durumu barədə də danışdı: "Biz ilk yola çıxanda cəmi 7 nəfər idik. Bundan başqa REAL-in heç bir üzvü yox idi. 7 nəfərdən ibarət İdarə Heyəti olaraq bu hərəkatı təsis etdik. Bu gün İdarə Heyətində 10 nəfər təmsil olunur, 21 nəfərlik Məclisimiz təsis olunub. Ölkənin müxtəlif bölgələrində və Bakı şəhərində nəzərdə tutduğumuz proqrama uyğun olaraq məclislərimizi təsis edirik. Biz böyük inzibati ərazilərin yaradılmasına çalışırıq və buna uyğun da məclisləri qururuq. Bakı və regionlarda 21 Məclis təsis edilib. Hər bir Məclisdə də 70-80 üzv var, hər bir Məclisin sədri, İdarə Heyəti var. Bu, onu göstərir ki, REAL böyüyən təşkilatlardan biridir. Amma təbii ki, basqılar, sədrimiz 4 ildən artıqdır həbsdədir, mənim həbs olunmam hadisəsi ətrafımızda olan bəzi çevrələri çəkindirdi. Bütün insanlardan eyni fədakarlıq gözləmək doğru deyil. Biz ətrafımızda olan insanların mümkün qədər hədəfə gətirməyə çalışırıq. Biz eyni zamanda yerimizdə saymırıq. Hər həftə Məclis toplantılarımız olur. Toplantılarımız və tədbirlərimiz barədə məlumatların yayılmasına daxili senzura qoymuşuq ki, qoşulan insanları, gəncləri qoruya bələk. Bu da bəzən belə bir rəy formalaşdırır ki, REAL heç bir fəaliyyət göstərmir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Sabunçu Rayon Məhkəməsinin binasında Bakı Şəhər Hərbi Məhkəməsinin icraatında olan MTN-in sabiq baş idarə və idarə rəisləri Sübahir Qurbanov, Teymur Quliyev, Natəvan Mürvətova, həmin qurumun vəzifəli şəxsləri Füzuli Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Aliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizovun barəsində olan cinayət işi üzrə məhkəmə prosesində olduqca ilginç bir detal üzə çıxıb.

Aprelin 18-də keçirilmiş iclasda təqsirləndirilən Füzuli Əliyev deyib ki, təmsil etdiyi qurumun əməkdaşları texniki vasitələrlə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin Səmişin-daşıma Departamentinin rəhbəri Elyar Muradovun qardaşının Ermənistanla əlaqələrini təsbit ediblər. Elman Muradov saxlanılıb və bundan sonra MTN-çilərə təzyiqlər başlanıb. E.Muradov sərbəst buraxılıb.

Məsələ ilə bağlı Elyar Muradovla əlaqə saxladıq.

E.Muradovun məsələyə münasibəti belə oldu: "Cəzaatın əlində tutduğunu sübut edə bilmirlər. İçəridə olan (Füzuli Əliyevi nəzərdə tutur E.M.), o ağzına gələni danışın belə deyək ki, şərin, böhtanın yazırsız, amma həqiqəti qoymusuz qırağa qalıb".

Həqiqətin nədən ibarət olduğu isə E.Muradova görə belədir: "Mən o işdən kənar adamam. Məni o iş üzrə heç vaxt dindirməyiblər. Mənim o

işə nə aidiyyətim var?! Qardaşımı çağırıb dindiriblər, ifadəsini alıblar. Yaxşı olar ki, məhkəmənin hökmü çıxsın".

Qardaşına görə 100 min manat rüşvət verməsi iddiasına da Elyar Muradovun münasibətini öyrəndik.

"Onun (Füzuli Əliyevin-red.) gördüyü işlər var, əlində tutublar. Amma ona sübut edə bilmirlər. Uydurmadır dedikləri. Bizim adımızı niyə hallandırır? Bunu ondan soruşmaq lazımdır. Çox güman ki, "yığılan saman çöpünə el atır" məsələndəki kimidir. Başqa nə ola bilər. Qardaşım biznesmendir. Alıb-satır. Qardaşımın ermənilərlə əlaqələri olsaydı, onu buraxmazdılar ki..."

"Qardaşınızın 100 min manat rüşvətin qarşılığında azad edilməsi doğrudur" sualına E.Muradovun cavabı belədir: "O içəridədir, deyir də".

F.Əliyevin məhkəmədə ifadəsində göstərdikləri belə idi.

Qardaşının Ermənistanla əlaqələri qeydə alınan məmur danışdı

Elyar Muradov: "Qardaşım biznesmendir; alıb-satır..."

Elyar Muradov

Sitat:

"MTN-in texniki strukturları qeydə alıblar ki, Ermənistanın mobil operatorlarından birinin nömrəsindən Azərbaycanda olan, Türkiyə telefon nömrəsindən istifadə edən şəxsə mütəmadi zənglər daxil olub. Araşdırma nəticəsində məlum oldu ki, Türkiyə nömrəsinin istifadəçisi Azərbaycan vətəndaşı, "Araz-Plast" şirkətinin direktoru Elman Muradovdur. O da məlum olub ki, erməni şəxslə dəfələrlə telefon danışqları zamanı E.Muradov şərti sözlərdən istifadə etməklə, biznes əlaqələrini müzakirə edib. Xüsusi olaraq qeyd etmək istəyirəm ki, Elman Muradovun qardaşı Elyar Muradov "Azərbaycan Dəmir Yolları" Səhmdar Cəmiyyətində rəhbər vəzifədə işləyir və ölkə başçısının səfərləri zamanı istifadə etdiyi qatırı müşayiət edən şəxslərdən biridir. Başqa sözlə, ermənilərlə əlaqədə olan şəxsin qardaşı ölkədə kifayət qədər strateji mövqedədir. 1 may 2015-ci ildə mən Baş Prokurorluğun idarə rəisi Elşən Abbasov və baş prokurorun birinci müavini Rüstəm Usu-

bolva şəxsən danışmışam və zəruri köməklik göstərilməsini xahiş etmişəm. Məhkəmənin də qərarında göstərilir ki, Elman Muradov üçüncü ölkələrin ərazisində ermənilərlə görüşmüş və biznes əlaqələri qurmuşdur. Bundan əlavə, onun Türkiyə üzərindən Gürcüstan vasitəsilə Ermənistanla mal göndərməsi və bunun müqabilində pul alması da aşkar edilib. Elman Muradov bunu güllünc arqumentlə əsaslandıraraq deyib ki, mən Ermənistanın pulunu bizə gətirirəm, burada pis nə var ki? Lakin nazirlikdə dindirilən zaman Elman Muradov ermənilərlə hər hansı əlaqəsini inkar etdi. Bundan sonra bizə təzyiqlər başladı. Elman Muradov qardaşının köməyi ilə adını çəkmək istəmədiyim bir şəxsə 100 min manat rüşvət

verərək, bu məsələnin ört-basdır edilməsinə nail olub. Rüşvəti alan həmin adamı bu məhkəmə zalında oturanların hamısı tanıyır, sadəcə olaraq, adını demək istəmirəm. İstintaq vaxtı müstəntiq demişdim. Dedim, bacarırsan, get, tut o adamı. Mənə cavab verdi ki, elə adamların adını çəkmə burda. Məsələnin mürəkkəbliyi ondan ibarət idi ki, mallar Türkiyədə qeydə alınmış firmadan Ermənistanla satıldığı üçün cinayət işi qaldırmaq mümkün deyildi. Bu səbəbdən işi Vergilər Nazirliyinə göndərdik ki, Azərbaycan şirkətinin istehsal etdiyi məhsulların da Ermənistanla yol tapıb-tapmamasını yoxlasınlar. İndi istintaq bu adamın iddiası ilə bizi ittiham edir".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Deputatlar siqaret qadağası ilə bağlı qanun layihəsini müdafiə etdi

Siqaretdən istifadənin məhdudlaşdırılması ilə bağlı qanun layihəsinin qəbul olunması günlərdir mətbuatın gündəmindən düşmür. Cəmiyyətdə böyük əksəriyyət bu qanunun qəbul olunmasının tərəfdarı olsa da, əleyhinə olanlar da az deyil.

Məlum olduğu kimi, Milli Məclisin sonuncu iclasında "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul olunub. 17 maddə, 3 fəsildən ibarət qanun layihəsində ölkədə tütündən (siqaretdən) istifadənin qadağan olunduğu yerlər, tütün əleyhinə tədbirlər və sair bu kimi məsələlər yer alıb. Layihəyə əsasən, səhiyyə, elm və təhsil müəssisələrində, muzeylərdə, kitabxanalarda, kinoteatr, teatr, sirk binalarında, sərgi və nümayiş salonlarında, idman yarışları, konsert və digər kütləvi tədbir keçirilən zallarda, ticarət və məişət obyektlərin, restoranlar, kafelər, barlar daxil olmaqla ictimai işə obyektlərində (açıq məkanlar istisna olmaqla), ümumi istifadədə olan yaşa-

Vahid Əhmədov və Zahid Oruc tütün qadağasının vacibliyini vurğuladılar

yış binalarında və digər qapalı yerlərdə, inzibati binalarda, iş yerlərində tütün çəkilməsinə icazə verilməyəcək.

Qadağalar həmçinin vağzal, avtovağzal və avtobus dayanacağı, səmişin daşımaları üzrə ümumi istifadədə olan avtomobil nəqliyyatı vasitələrində və taksiniq avtomobillərində, liftlərdə, uşaq meydançalarında, çimərlik əraziləri hüduqlarında, yanacaq doldurma stansiyalarında, yüksək təhlükə mənbəyi hesab olunan digər obyektlərə də aid olacaq.

Müzakirələr çərçivəsində qeyd olunub ki, Azərbaycanda son illər qadınların da siqaretə marağı artaraq 1 faizi keçib. Kişilərin 67,5, qadınların 52,5 faizi tütünün təsirindən əziyyət çəkir.

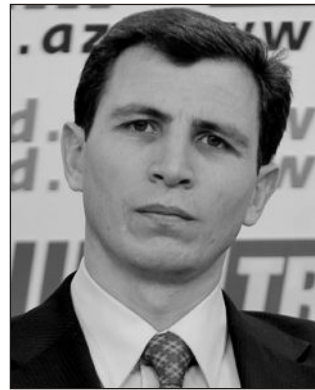
Qanun layihəsi hələ qəbul olunmasa da, siqaret mafiyasının birmənalı şəkildə buna qarşı duracağı, müqavimət göstərəcəyi gözlənilir. Lakin qanun layihəsinin önündə ya-

Vahid Əhmədov

şıl işıq yandıran digər bir məqam isə ölkə başçısının öz iradəsini ortaya qoyaraq, siqaretdən istifadənin əleyhinə çıxması oldu.

Milli Məclisin bir çox deputatları da qanun layihəsinin qəbul olunmasının tərəfdarıdır. "Yeni Müsavat"a danışan Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov qanunun qəbul olunacağına əmin olduğunu bildirdi: "Bu, çox ciddi bir qanundur və bu qanun layihəsinin müzakirəsi

Zahid Oruc

dəfələrlə Milli Məclisdə qaldırılıb. Mən də cənab prezidentin səsləndirdiyi fikrin tərəfdarıyam. Heç zaman siqaret çəkməmişəm, heç dadını da bilmirəm. Ümumi götürəndə Azərbaycanda çox böyük işlər görülür, çox böyük mədəni obyektlər istifadəyə verilir. Ona görə də siqaretdə də müəyyən məhdudyyətlər qoyulmalıdır ki, harada çəkilib bilər, harada çəkilib bilməz. Biz siqaret çəkməyi tamamilə qadağan etmərik. Sadəcə, deyirik ki, lazımı yerlər ayracaq və həmin yer-

lərdə siqaret çəkməyə icazə verilməyəcək. Adam var ki, restoranda çörək yeyilən yerdə siqaret çəkir. Bu heç bizim mətəllətə də uyğun deyil. Hətta kinoteatrlarda belə xəlvət şəkildə siqaret çəkənlər var. O baxımdan, bu, vacib bir qanundur və Milli Məclisdə qəbul olunacaq. Təbii ki, müəyyən düzəlişlər olunacaq. Millət vəkllərinin bu məsələ ilə bağlı təklifləri də qanun layihəsində nəzərə alınacaq. Ancaq mən hesab edirəm ki, bu yaxşı bir qanun olacaq".

Milli Məclisin deputatı Zahid Oruc isə Azərbaycanda belə bir qanunun qəbul olunmasına uzun müddətdir ehtiyac olduğunu ifadə etdi: "Uzun müddət idi ki, bu qanun layihəsi parlamentdə qaldırılırdı. Statistik məlumatlar açıqlanırdı ki, tütün və tütün məhsullarından istifadə üzrə Azərbaycanda göstəricilər dünya ölkələrindən çox fərqlidir. Ancaq sonuncu layihənin təqdimatında komitə rəhbəri çox üzücü rəqəmləri elan etdi. Qeyd etdi ki, qadınlar arasında da siqaretin yayılma arealı genişləniş. Bu mənada layihənin əhəmiyyəti bir daha ortaya çıxır. Qeyd etdiyimiz kimi, məlum müşavirədə ölkə başçısı da çağırış etdi. Baxmayaraq ki, bu, Azərbaycanda əkilib-becərilən, iqtisadi baxımdan müəyyən gəlir gətirən sahələrdən biridir. Ancaq bunu dünya bazarına ixrac etmək daha məqsədəuyğun olar. Çünki istənilən halda dünyada tütün istehlakçısı hər zaman olacaq".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycanda siqaret çəkənlər və o tütünü ilə başqalarını da zəhərləyənlər həddindən artıq çoxdur: "Biz ictimai yerlərdə siqaretin qadağan olunması ilə bağlı qanunun müzakirəsinə başlayan kimi, dərhal ortaya belə məsələlər çıxdı ki, həmin obyektlərdə siqaret çəkənlər üçün kiçik qapalı yerlər yaradılsın. Məlum oldu ki, dünyada praktikasında bu daha çox soyuq ölkələrdə yayılıb, isti iqlimə malik ölkələrdə, ümumiyyətlə, qapalı yerdə siqaret çəkilməsi anlayışını ortadan çıxarmaq lazımdır. İnsanların olduğu qapalı yerlərdə siqaret çəkmək birmənalı olaraq qadağan olunmalıdır və onlar açıq havaya çıxaraq orada çəkə bilərlər. Hesab edirəm ki, bu qanun siqaret çəkənlərin sayına da təsir göstərəcək. Bu, birinci növbədə sağlamlıq məsələsidir. Digər tərəfdən, başqalarının sağlamlığı ilə bağlı önəmlidir. Qanun layihəsində həmçinin sulu qəlyan məsələsi də ciddi vurğulandı. Bu da çox önəmlidir. Xüsusilə də məktəblilərin böyük bir hissəsinin qəlyandan istifadəsi önə çəkilir. Burada ən önəmli məqam sulu qəlyandan istifadə zamanı müxtəlif xəstəliklərin yayılması ehtimalıdır.

Yaxın zamanlarda bu qanun layihəsi bir daha müzakirə olunacaq və əminəm ki, qəbul olunacaq. Bundan əvvəlki dövrdə ehtimal var idi ki, tütün şirkətləri bu prosesə, hətta qanunvericilik aktının qəbuluna mane olarlardı".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Deputatları bir az da "sıxısdırmaq" a dəyərmir?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Yasaqların, məhdudiyyətlərin sayını artırmaq, hər şeyi və hamını dar çərçivələrə salmaq - təəsüf, bu tendensiya Azərbaycanı getdikcə daha qabarıq forma alır.

Daha elə bir azadlıq-filan qalmayıb. Kim olmasa da biz yazarlar bunu hamıdan çox hiss edirik. Amma mənim burada məqsədim ölkədə söz və mətbuat azadlığının durumunu araşdırmaq deyil. Bircə onu deyəcəm ki, daha nə əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi söz demək olur, nə də artıq sözün ictimai-siyasi kəseri qalib...

Biz yazarlar da daha çox deyinməklə, böyük və ürəkdeşən problemləri qoyub üçüncü-dördüncü məsələlər ətrafında "gezişmək"lə, necə deyər, iyənə ilə gor eşməklə məşğuluq.

Qərək, başınızı çox ağrıtmayacam. Ötən həftə deputatlarla bağlı yeni qanun layihəsi haqda bir xeyli danışdılar. Məlum oldu ki, hətta deputat cənablarımızın da bugünkü "azadlığı" və "sərbəstliyi" şanlı hakimiyyətə çox görünür, onları hətta indiki parlament də qorxudur.

Bəli, o parlament ki, adam əlini üreyinin üstünə qoyub "Bax, bu beş deputat həqiqətən də, bütün qaydalara əməl edilərək seçilibdir!" deyə bilmir. Amma nə etmək olar? Görünür, bunlar da azlıq edir və şanlı hakimiyyətimiz bir daha "Heç kimə inanmaq olmaz, çünki insan çiy sūd əmidir" deyərək onsuz da hakimiyyət qarşısında başı aşağı olan cənab deputatlarımızın əl-qolunu bir az da bağlamaq istəyir ki, onlar daha da sədaqətlə öz ağalarına xidmət etsinlər, başlarını bir az da aşağı salıb bir daha necə deputat olduqlarını unutmasınlar...

Yeni yasaqlarda bir detal diqqətimi xüsusilə cəlb etdi. Düzdür, hələ söhbət layihədən gedir və ola bilsin, parlamentdə "müzakirə"lər zamanı ona bəzi düzəlişlər ediləcəkdir.

Amma belə məlum olur ki, parlament rəhbərliyini deputatların gündəlikdən və mövzudan kənara çıxmaları çox narahat edir. Ona görə də ola bilsin, gələcəkdə bu da yasaq ediləcəkdir.

Burada başqa ölkələrdəki təcrübə yadıma düşür. Məsələn, ABŞ Konqresində parlamentin çıxışı üçün hər hansı bir vaxt məhdudiyyəti nəzərdə tutulmur və hər bir konqresmen istədiyi qədər, hətta saatlarla danışa bilər. Bəzən elə olur ki, hər hansı qanun layihəsinin qəbulunu əngəlləmək üçün onlar götürüb saatlarla "İncil"i və yaxud da başqa bir kitabı ucadan oxuyurlar...

Demirəm ki, mütləq bizdə də belə olmalıdır. Amma yada salıram ki, hətta sovetlər vaxtında iclasların gündəlikləri təsdiq edilərkən mütləq ora bir punkt da əlavə olunurdu: cari və yaxud da digər məsələlər...

Bunu ona görə edirdilər ki, kiminsə başqa bir mövzuda sözü, demək istədiyi məsələ varsa, qoy, üreyində qalmasın, desin... İndi isə məlum olur ki, müstəqil Azərbaycanda deputatlar yalnız belli çərçivələrdə və parlament rəhbərliyinin müəyyən etdiyi gündəlik əsasında çıxış edə və ya nəse deyə bilərlər...

Demirəm ki, bu, biz seçicilər üçün böyük itki olacaqdır. Bilmirəm, bəlkə də hamısı olmasa da, bəzi deputatlar öz seçicilərinin hansısa problemini həll edir və müşkülünü yoluna qoyurlar.

Amma böyük əksəriyyət hətta deputatının adını belə bilmir. Ona görə də deputatların nədən danışmasının və ya necə danışmasının əksəriyyət üçün heç bir önemi yoxdur. Sadəcə, prinsip söhbəti vardır. Azadlıqlar bir tərəfdən məhdudlaşdırılarda bunun təsiri və sədası tez bir zamanda o biri tərəfə də gəlib çatır. Bizə də məhz elə bu narahat edir...

Həm də dünya təcrübəsi deyilən bir şey var. Hər yerdə deputatlar - parlament üzvlərinə tətbiqən iki anlayışdan istifadə edirlər. Bunlardan biri immunitet, digəri isə indennitetdir. Birincisi aydındır, o, deputatın ümumi toxunulmazlığını ehtiva edir özündə. İndennitet isə o deməkdir ki, deputat istədiyi fikri deyə bilər və çıxışlarına görə heç bir hüquqi məsuliyyət daşımır...

Sonuncunu niyə dedim? Cəmiyyəti zəif bilib onun istəklərini, rəyini nəzərə almamaq da olar. Amma beynəlxalq praktika deyilən anlayış da var. Heç olmasa, buna əməl etmək lazımdır...

Nə isə... Atalar "İştah yemək vaxtı gəlir" deyiblər. İndi də bizim hökumətimizə böyük hakimiyyət o qədər şirin gəlir ki, durmadan onun səlahiyyətlərini artırmağa cəhd edirlər.

Amma hər bir tendensiya gec və ya tez özünün əksini doğurur. Görən, hakimiyyət heç bu haqda düşünürmü?..

Çoxdan barəsində danışılan "Milli Məclisin deputatının etik davranış qaydaları haqqında" qanun layihəsi birmənalı qarşılanmayıb. Milli Məclisin İnsan Hüquqları və Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrinin birgə iclasında ki müzakirələrdə də etirazlar səslənib.

yihe qəbul olunsay, deputatı mandatdan məhrum etmək adı bir ixtisasız işçini işdən çıxarmaqdan daha asan olacaq. Çünki Əmək Məcəlləsinin 190-cı maddəsinə görə, işçi verilən töhmət 6 ay qüvvədə olur və vaxtından əvvəl götürülə bilər. O cümlədən işçi hər hansı mükafat alarsa, töhmət qüvvəsini itirir. Eyni zamanda işçi bu qərardan məhkəməyə şikayət edə bilər. Deputata verilən töhmət

sında narahatlığını ifadə etdi və həmkarının fikirlərini dəstəklədi: "Etik davranış qaydalarının pozulmasına görə deputatın mandatdan məhrum edilməsi məsələsinin absurdluğuna münasibətimizi biz də komitələrin birgə iclasında bildirmişik. Təsəvvür edin ki, İntizam komissiyası sənin haqqında tərəfli rəy verir, razılaşmadığın təqdirdə heç bir məhkəmə qaydasında

taq ki, biz hansısa bələdiyyənin fəaliyyətini qeyri-qənaətbəxş hesab etdik, seçicinin iradəsinə zidd olaraq ona hansı hüquqi tədbirləri tətbiq edə bilərik? Mənim də fikrimcə, bu müddəə qəbul olunarsa, xeyli ziddiyyətli məqamlar ortaya çıxacaqdır və biz qanunverici orqanın təmsilçiləri olaraq bu cür aşkar konstitusiya pozuntusuna yol verməməliyik".

"Deputat danışmayanda problemlər

"öz həllini tapacaqsa, hamılıqla susaq"

Deputatın etik davranış qaydaları haqqında qanun layihəsi etiraza səbəb oldu; **Fazil Mustafa:** "Bu formada qanun layihəsinin əleyhinə səs verəcəyəm"

Konkret olaraq deputat, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (BAXCP), millət vəkilli Qüdrət Həsənzadə deputatın mandatdan çox asanlıqla məhrum edilməsinə imkan yaradan müddəalara qarşı çıxıb. Özü BAXCP-nin mətbuat xidmətinə müsahibəsində etirazının səbəblərini açıqlayarkən bunları deyib: "Konstitusiyaya görə, Azərbaycanda dövlət hakimiyyəti hakimiyyət bölgüsü prinsipi əsasında həyata keçirilir: İcra, məhkəmə və qanunvericilik hakimiyyəti. Konstitusiyaya əsasən hakimiyyətin hər üç qolu qarşılıqlı fəaliyyət göstərir və bir-birlərinə nəzarət edirlər. Konstitusiyanın 107-ci maddəsinə əsasən prezident ağır cinayət törətdikdə vəzifəsindən məhrum edilə bilər və bu prosesdə həm Konstitusiyaya Məhkəməsi, həm Ali Məhkəmə, həm də Milli Məclis iştirak edir. Konstitusiyanın 128-ci maddəsinə əsasən, hakimler cinayət törətdikdə vəzifədən kənarlaşdırıla bilər və bu prosesdə həm prezident, həm Ali Məhkəmə, həm də Milli Məclis iştirak edir. Amma təəsüf ki, hazırda konstitusiyaya zidd olaraq hakimler cinayət törətməsələr də, Məhkəmə Hüquq Şurası tərəfindən intizam məsuliyyətinə cəlb etməklə, onların vəzifə səlahiyyətlərinə xitam verirlər".

Q.Həsənzadəyə əlavə edib ki, konstitusiyaya edilən son dəyişikliklərə görə, hakimiyyətin digər iki qanadının təmsilçilərindən fərqli olaraq deputat etik davranış qaydalarını kobud surətdə pozduqda mandatdan məhrum edilir: "Hazırda bu normalın tətbiqi prosesi belə təklif olunur ki, 5 il ərzində deputata 3 dəfə töhmət verilsə, o, Milli Məclis tərəfindən mandatdan məhrum edilir. Yeni hakimiyyətin digər iki qanadına tətbiq olunması nəzərdə tutulan prosedurdan fərqli olaraq bu prosesdə hakimiyyətin digər qanadları iştirak etmir. Halbuki bu, qarşılıqlı nəzarət baxımından vacibdir və hüquq düşüncəsi, hüquq mədəniyyəti bunu tələb edir. Əgər təklif olunan la-

mət isə 5 il qüvvədə qalır və onun məhkəməyə şikayət hüququ nəzərdə tutulmur. Deputatı mandatdan məhrum edərək Milli Məclis həm qanun qəbul edən, həm də onu tətbiq edən orqan kimi çıxış edir ki, bu da konstitusiyaya ziddir. Qanun pozuntusunu məhkəmə qiymətləndirməli olduğu halda o bu prosesdə iştirak etmir. Deputat konstitusiyanın 61-ci maddəsinə zidd olaraq özünü, müdafiə üçün keyfiyyətli hüquqi yardım almaq hüququndan məhrum edilir". **Deputat gözələnən təhlükədən də bəhs edib:** "Nəzərə alsaq ki, parlamentdə müxalifət təmsilçiləri və bitərəflər fəaliyyət göstərir, qanun parlament çoxluğuna imkan verəcək ki, xalqın mandat verməsinə baxmayaraq, istənilən xoşlamadığı deputatı mandatdan məhrum etsin. Ən təəccüblüsü isə odur ki, layihənin müəlliflərinin özləri də deputatdır".

Bununla belə, BAXCP sədri ümidini itirmədiyini də vurğulayıb: "Sözün doğrusu, mən deputatlardan daha çox prezidentə güvənmək istəyirdim. Ona görə ki, son vaxtlar çoxlu konstitusiyaya zidd qanunlar qəbul edirik. Ümid etmək istərdim ki, Milli Məclis qəbul etsə də, ölkənin imicinə ciddi zərbə vuracaq bu qanunu prezident imzalamayacaq".

Deputat Fazil Mustafa da "Yeni Müsavat"a açıqlama-

araşdırmaya imkan tanınmır. Mandatdan məhrum etmə prosedurası da eyni qaydada gerçəkləşdirilə bilər. Qüdrət bəyin də bu məsələni detallarına qədər məntiqli şəkildə izah etməsi doğrudur və dəstəkləyirəm. Parlament spesifik bir qurumdur, burada ölkənin siyasi palitrası təmsil olunur, bu qanun kim güclüdürsə say çoxluğuna görə istənilən şəxsi məqsədyönlü şəkildə sızradan çıxarmaq imkanına sahib olur. Seçicinin iradəsi isə tamamilə arxa planda saxlanılır. Əslində deputata töhmət verilməsi də kifayət qədər əsaslandırılmamış cəza növü kimi düşünülüb. Deputatı bir məmurla eyniləşdirmək doğru deyil". **Konstitusiyaya zidd qanunların qəbul olunmasına gəldikdə isə, F.Mustafa bildirdi ki, artıq bu praktika adiləşməyə başlayır və gələcəkdə çox mənfi nəticələri ola bilər:** "Bundan əvvəl də referendum bələdiyyələrin Milli Məclisə hesabat verilməsi barədə müddəə çıxarılmışdı, qəbul olundu. Hələ indiyədək mexanizm tapılmır ki, başqa prosedurla seçilən bir qurum, yeni bələdiyyə necə digər bir seçkilili orqan olaraq Milli Məclisə hesabat verə bilər? Konstitusiyada var, ancaq indiyədək hesabat dinləməmişik və dinləmək də mümkün deyil. Tu-

Belə fikirlər var ki, ayrı-ayrı dairələr, məmurlar hətta parlamentin indiki tərkibində də tənqidlərin səslənməsini istəmədikləri üçün deputatların səlahiyyətlərini də məhdudlaşdırma yolunu tutublar. F.Mustafanın fikrinə, ola bilsin ki, bu cür niyyətdə yanaşmalar olsun: "Amma əsas məsələ konstitusiyaya hörmətdir. Deputat danışmayanda problemlər öz həllini tapacaqsa, hamılıqla susaq. Məsələyə bu qədər bəsit yanaşma olmaz. Qanunverici orqanın fəaliyyətini bu qədər məhdudlaşdırmaq dövlətin özünün də maraqlarına ziddir".

F.Mustafa qanunun əleyhinə çıxacağını bildirdi: "Bu formada qanun layihəsinin əleyhinə səs verəcəyəm"

Yeri gəlmişkən, bəzi deputatlar da var ki, vədələşibləmiş kimi "sükutu pozur", işlətdikləri ən azı ehtiyatsız ifadələrlə ictimai rəyi günlərlə məşğul edirlər. Maraqlıdır, F.Mustafa bu sayaq çıxışları necə qarşılayır, ümumən həmkarlarının qalmaqallı çıxışlarının səbəbini nə ilə izah edir? F.Mustafa: "Deputat həmkarlarının davranışlarını qiymətləndirmək tərəfindən doğru anlaşılmaz. Bütün hallarda hər kəs öz statusunun məsuliyyətini anlamalı və bütün çıxışlarına, açıqlamalarına diqqət yetirməlidir. Fikir plüralizmi ilə fikirsiz plüralizm arasında sərhədləri dəqiq görmək lazımdır. Bu instansiyaya olaraq ən dəqiq qiymətləndirici isə sadə vətəndaşdır, seçicidir". **Bəs deputatların etik davranış kodeksinin qəbulu vəziyyətdə təsir göstərəcəkmə? BQP başqa bildirdi ki, deputatın etik davranış kodeksi konstitusiyaya salınmış müddəə ilə əlaqədar qanun layihəsi şəklinə gündəmdə müzakirəyə çıxarılib:** "Məncə, etik davranış qaydalarını əsas götürərək deputatın fəaliyyət sferasını məhdudlaşdırmaq yanlış bir tendensiya-dır, bu, qanunverici orqanın nüfuzunu xeyli aşağı sala bilər. Belə bir qanunla, mətbuatın jarqonu ilə desək, kiminsə "güllənməsinin" və ya "zibillənməsinin" qarşısını almaq inandırıcı görünmür".

□ E.PAŞASOY

"Bizim qonaq"

Millət vəkili, Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov "Yeni Müsavat"ın "Bizim qonaq" rubrikasında iştirak edib. 60 illik yubileyi ərəfəsində (aprelin 26-da) bizimlə geniş söhbət edən Mətbuat Şurasının sədri ilə müsahibənin 4-cü, sonuncu hissəsini təqdim edirik.

(əvvəli ötən saylarımızda)

Əflatun bəy internet jurnalistikasında danışıqlardan danışarkən deyir ki, inkişaf etmiş ölkələrin özündə də, məsələn, ABŞ, Böyük Britaniya, Almaniya təcrübəsində müəyyən məhdudiyyətlər var.

Rauf bəyin sualı:

- Yeni analogi məhdudiyyətlərdir, yoxsa onlarda bizdən fərqlidir?

- Hər bir cəmiyyətin özünün problemləri var. Məsələn, bu yaxınlarda Hollandiyada belə bir problem olmuşdu: Bir müsəlman xanım sosial şəbəkədəki profilində Hollandiyadakı cinsi azlıq haqqında məlumat paylaşmışdı, bu, çox böyük qalmaqala səbəb olmuşdu və onun səhifəsi qapadıldı. Yaxud Kanadada fəaliyyət göstərən alman əsilli insanlar bir neçə saytda və sosial şəbəkələrdəki profillərində faşizmi təbliğ edirdilər. Onların Almaniyada yayılmasının qarşısı alındı. Digər ölkələrdə də bu sayaq məqamlar nəzərə alınır. Yaxud Meksikada baş verən olaylar; narkotik vasitələrdən istifadə ilə bağlı müəyyən məlumatların yayılmasının qarşısı ABŞ-da alındı. Ancaq internet belə bir sahədir ki, onun qarşısını almaq mümkün deyil. Burada vacib şərt klassik media vasitələri kimi internet mediasının da etik normalara əməl etməsidir. Böyük Britaniya və digər ölkələrdə bu məqam narahatlıq yaradır və məsələnin həlli yolları həmin ölkələrdə fəaliyyət göstərən məhz o insanları birləşdirən ictimai birliklər vasitəsilə həyata keçirilir. Əgər dövlətçiliklə bağlı nə isə məqam varsa, hakimyyətin devrilməsi

"Reketlik yalnız

jurnalistikanın bəlası deyil!"

Əflatun Amaşov: "Bəzi məqamlarda adam düşünür ki, hər media orqanının arxasında kimlərsə dayanır"

ilə əlaqədar çağırış varsa, narkotik maddələrdən istifadə, onun yayılması təbliğ olunursa, belə məqamlar demək olar ki, bütün dünyada yolverilməz hesab olunur və istənilən ölkədə bunlara qadağa qoyulur. Həmçinin uşaq və qadın istismarı da kifayət qədər ciddi məsələlər sayılır.

E.Paşasoy:

- Əflatun bəy, son zamanlar Azərbaycanda qara xəbərlərin yayılmasına görə medianın günahlandırılması tendensiyası müşahidə olunur. Əslində mətbuat bu xəbərlərlə necə davranmalıdır, peşə prinsiplərinə sadiq qalaraq tirajlamalıdır, yoxsa senzura tətbiq etməlidir?

- İntiharları nəzərdə tutursunuz?

- Həm də intiharları.

- Sizə bir misal çəkim: ən çox intihar edən ölkələrdən biri Finlandiyadır. Ancaq siz onların mətbuatını izləsəniz, görürsünüz ki, ən az xəbər intiharlarla bağlıdır. İnkişaf et-

məkdə olan ölkələrin mətbuatında isə intihar xəbərləri daha çoxdur. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, insan müxtəlif psixoloji durumda ola, müxtəlif psixoloji məqamlarla üzləşə bilər. Bəlkə insan problemlidir, problemlərini həll edə bilmir. Oturub televizorun qarşısında və bu vaxt ekranda hansısa insanın problemdən xilas yolu kimi intihar etməsi göstərilir, yaxud qəzetdə, xəbər portalında bu haqda nə isə oxuyur. O insan demək olar ki, avtomatik olaraq həmin hadisəni təkrarlamağa meyl edir. Təcrübə onu göstərir ki, intiharların müəyyən hissəsi onunla bağlıdır. Buna görə də o sayaq məlumatların az ictimailəşdirilməsi məqbul sayılır. Əlbəttə, mən düşünürəm ki, baş verən olaylar ictimaiyyətə çatdırılmalıdır. Ancaq biz onu da düşünməliyik ki, bunun bizə faydası nə olar bilər?

- Dediğiniz kimi, internet əsridir, belə xəbərlər media olsa belə, sosial şəbəkələr vasitəsilə yayılır. Deməli, mətbuatın yazmaması da çıxış yolu deyil...

- Əlbəttə, çıxış yolu deyil. Amma biz elə etməliyik ki, cəmiyyətimiz üçün faydalı olsun.

- İntihar faktorunda əsas səbəblərdən biri kimi sosial problemlər önə çəkilir. İndiyə qədər siz millət vəkili kimi hansısa seçiciniyi, yaxud da digər şəxsi intihar fikrindən daşındıra

- (Gülür). Maraqlı nüanslardır. Mən obyektivliyin tərəfdarıyam. Hər insanın daxilində obyektivlik var, obyektivliyi görür. Əgər doğrudan da tənqid obyektiv olursa, qəbul olunandır. Bəziləri isə... Məsələn, mənim olmayan mülklərimlə bağlı yazmışdılar ki, Bodrumda Əflatun Amaşovun 2 milyonluq jurnaliste rüşvət verir? Niyə mülkü var. Rauf bəy o zaman zarafatla dedi ki, iddia olunan həmin ərəzidə evlərin qiyməti 40-50 min dollardır. Belə yazılar da müəyyən məqamlardan doğdu. Azərbaycan mediasında bu dəqiqə rəngarənglik mövcuddur. Bəzi məqamlarda adam düşünür ki, hər media orqanının arxasında kimlərsə dayanır. "Reket jurnalistikası" deyilən bir "jurnalistika" var. Bu jurnalistika əvvəllər də

Nazirliyinin, hətta Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin. Növbəti dəfə biz bununla bağlı iclas keçirəcəyik. Reketlik yalnız jurnalistikanın bəlası deyil. Ümumiyyətlə, cəmiyyətdə olan problemlərdir, bunun qarşı tərəfi, məmur-jurnalist məsələsi var. Məsələn, məmur nəyə görə jurnaliste rüşvət verir? Niyə məmur jurnaliste rüşvət verərəkən məsuliyyət daşımır? Biz bunlara aydınlıq gətirməliyik. Eyni zamanda bu sahədə fəaliyyət göstərənləri də özümüzün müəyyənləşdirməliyik ki, kimlərdir, nəyə görə fəaliyyət göstərirlər, nəyə görə bunlar bu qədər aktivdirlər? Mətbuat Şurası bu məsələlərlə məşğul olduğundan arada görünür ki, kimlərsə "quyruğunu" möhkəm basanda müqavimətlə rastlaş-

"Məmur nəyə görə jurnaliste rüşvət verir? Niyə məmur jurnaliste rüşvət verərkən məsuliyyət daşımır? Biz bunlara aydınlıq gətirməliyik"

bilmisinizmi? Belə bir halda üzvləşməsiniz?

- Mənim jurnalistika sahəsində bəzi dostlarım var, onlar əllərini hər şeydən üzümüş insanlar idi. Uzun söhbətdən sonra onların yenidən jurnalistikaya qayıtma-larına, ayrı-ayrı qəzetlərdə köşə yazıları yazmalarına, yenidən yaradıcılıqdan ləzzət almalarına nail olmuşuq. Belə hallar əlbəttə ki, olub.

R.Arifoğlu:

- Amma neçə ildir mübarizə aparırsınız, heç bir nəticə yoxdur.

- Olur. Sayları kifayət qədər azalıb. Bunlara qarşı mübarizə yalnız Mətbuat Şurasının işi deyil. Bizim reketçiliyə qarşı mübarizə komissiyası var. Artıq biz qərara gəlmişik ki, həmin komissiyanın üzvlərinin sayını artırmaq və bu komissiyaya hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrini də dəvət etmək. Məsələn, Baş Prokurorluğun, Daxili İşlər Nazirliyinin, Ədliyyə

olub, bu gün də mövcuddur. Yazılı mətbuatdan internet jurnalistikaya transfer edib. Əlbəttə, bunlara qarşı mübarizə aparmaq lazımdır.

R.Arifoğlu:

- Olur. Sayları kifayət qədər azalıb. Bunlara qarşı mübarizə yalnız Mətbuat Şurasının işi deyil. Bizim reketçiliyə qarşı mübarizə komissiyası var. Artıq biz qərara gəlmişik ki, həmin komissiyanın üzvlərinin sayını artırmaq və bu komissiyaya hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrini də dəvət etmək. Məsələn, Baş Prokurorluğun, Daxili İşlər Nazirliyinin, Ədliyyə

riq. Elə mənim guya "mülkümün" olması ilə bağlı məsələ də onların işi idi. Əlbəttə, müəyyən insanların mülkü var, ola da bilər. Əgər insan qazanırsa, təbii ki, həyat tərzi yaxşı olmalıdır. Ancaq bir şey ki, yalan olur, qərəzlilik, əlbəttə, insanı incidir. O ki qaldı tənqiddə, mən elə bilərəm ki, tənqiddə dözümlü insanam. Ancaq Leonid İliç Brejnevin bir sözü var idi ki, tənqid şokolad deyil ki, hamının xoşuna gəlsin.

- Əflatun bəy, 26 apreldən, 60 yaşı arxada qoyandan sonra həyatınızda bir dəyişiklik olacaqmı?

- Mən elə də ciddi dəyişiklik gözləmirəm. Təbii ki, kifayət qədər gənc olsaydım, nə isə düşünmək olardı. Ancaq mən çox rahat şəkildə aprelin 27-nə keçid edəcəyəm. Yeni adı qaydada qarşılayacağam.

- Yubileyə bağlı dövlət səviyyəsində, ya dostlar, Mətbuat Şurası səviyyəsində bir tədbir-tөрən olacaqmı?

(Qonağımız sualı konkret cavablandırmaqdan yayınır)

- Mənim özümün gündəlik planlarım var, o planları yerinə yetirəcəyəm...

Rauf bəy söhbəti yekunlaşdırır və yubileyi bir daha təbrik edir:

- Əflatun bəy, sizə böyük uğurlar, başarılar, uzun, sağlam, bərkətli həyat arzulayıram.

- Çox sağ olun.

□ EİSAD PAŞASOY
FOTO: MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN

Qətiyyətli qanun

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Parlamentə aparıldıqdan təzə qanun göndərilib, bu qanuna əsasən deputata 3 dəfə töhmət verib işdən qovmaq sərbəstləşdirilir. Doğrusu, mən bunun önəmini anlamadım, onsuz siyahı ilə təyin edilən adamlardır, istənilən vaxt da bir-birinə döydürüb mandatı almaq olurdu.

Təzə qanuna nə ehtiyac vardı ki? Bəlkə "iş görürük" demək istəyirlər? O zaman da sual yaranır: kimə demək istəyirlər? Belə tələbat sifirinin altındadır, heç kimin vecinə deyil onu deputatxanada təmsil edən varmı. Hər seçki dairəsinin ərazisində, sadəcə, dörd-beş diribaş adam olur, onlar deputat qoyulan şəxsi bezdirmir, yolda-rizdə qabağını kəşib hərdən beş-on mandatını yolurlar. Vəssalam. Bizim qanun yaradıcılığımız, parlamentarizm mədəniyyətimiz-filan ele bundan ibarətdir.

Sözgəlişi, bu münasibət bizdə keçənlikli referendumda vitse-prezident institutunun yaradılmasında da özünü göstərdi. Əvvəl deyirdilər ən azı 3 vitse-prezident olacaq, indi isə deyirlər biri olmalıdır, o birilər olmaya da bilər. Ümumiyyətlə, camaatın yadından çıxıb ki, biz o referendumu niyə keçirdik. Bu minvalla apreldə də birini keçirmək olar - kimsə xəbər tutmaz.

Deputatlara 3 dəfə töhmət verib işdən qovmaq qanunu səsə qoyulanda deputatlar bunu dəstəkləyibdir. İndi bəziləri təəccüblənir ki, adam da özünün əleyhinə olan qanuna səs verəmi? Əlbəttə, verər! Bu, robotlar haqda məşhur qanunda da öz əksini tapıbdir. Həmin qanunları fantast yazıçı Ayzək Azimov özünün "Yallı" hekayəsində 1942-ci ildə yazıbdir. Gəlin oxuyaq, görək robot texnikası üçün həmin 3 qanun necədir:

Robot insana zərər yetirə bilməz, həmçinin öz fəaliyyət-sizliyi ilə insanın zərər görməsinə səbəb olmamalıdır.

Robot insanın bütün əməllərini yerinə yetirməyə borcludur - əgər əməllər Birinci Qanunu pozursa.

Robot özünü Birinci və İkinci qanunları pozmadan qorumaq haqqına malikdir.

Gördüyümüz kimi, indiki halda deputatlar rəhbərliyin istəyinə qarşı çıxa bilməzlər. Bu istəyin mənası isə müzakirə edilmir. Dinlər belə hallarda yaxşı metod bilirlər, götürüb istifadə eləmək sərbəstdir: "Bizim bildiyimizi siz bilmirsiniz". Vəssalam, söhbəti bağlayırsan gedir.

Din demişkən, başqa bir qanun projesinə görə xaricdə dini məktəb oxuyanlara moizə eləməyə icazə veriləcəkdir. Bunu təzə qadağan eləmişdilər. Misal üçün, indi ərəbin dinini Ərəbistanda oxuyub gələnin məsciddə camaatla danışmağa ixtiyarı yoxdur - tutub zindana salırlar. Absurd bir qanundur. Ancaq deyəsən, bunun absurdluğunu özləri də anladılar, indi qanunu geri oxumaq istəyirlər. Olsun. Öyrəncəliyik. "Bir növ adətərkərdə olmuşuq" - lətifədə deyilən kimi.

Son illər eksperiment kimi çıxarılan, sonra ləğv edilən o qədər qanun-qərar görmüşük ki, hətta indi bir ildən çox yaşayan qanuna və qərara camaat pis gözlə baxır, deyirlər qanuna bax, qoca kaftardır. Yaddaşımın operativ hissəsindən bir-iki örnək yazım, özünüz də yada salın. Misal üçün, arağı ancaq kartla satmaq qərarı var idi. Sonra qazın limiti az oldu, artırıdılar. (Düzdür, indi ümumiyyətlə qazı kəşib xaricə satırlar, ancaq nə dəxli? Əsas odur qaz haqda qanunumuz var, üstündə çay qaynadıq. Qanunun bacasını təmiz tutun, neçə adam qanunun qazından ölübdür).

Yaxud valyutadəyişmə məntəqələri ləğv olundu, minlərlə adam işsiz qaldı, qara bazar açıldı, neçə adamı bu mənasız "cinayətə" görə tutdular. Çox gülməli qərar idi, axı bir insan könüllü olaraq öz pulunu başqa insandakı pulla dəyişsə, bundan dövlətə nə? Burda kriminal nə var? Dövlət uzağı burda kiminsə aldadılmasına mane ola bilər, o da şikayət əsasında. Uzun sözün qıssası, indi təzə qanun qayırlar, "eksçeyncilər" açılacaq. Niyə bağlamışdırlarsa, ele məntiqlə də açılmasını izah edəcəklər. Yuxarıda yazdığım kimi, əslində onlardan bu izahı istəyən yoxdur.

Dövlətçiliyimizin bu siyasətinə "tərəddüd siyasəti" adı vermək istədim, ancaq özüm də tərəddüd elədim. Bəlkə qətiyyətin təntənəsi adlandırmaq? Bu daha yaxşı səslenir.

Şimaldan mühüm gözlənti - qərar nə olacaq?

Bu gün Azərbaycan-Rusiya münasibətləri üçün kifayət qədər önəmli sayılan bir hadisə gözlənilir: Rusiya Ali Məhkəməsində ölkə Ədliyyə Nazirliyinin Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin (ÜAK) qeydiyyatının ləğvinə dair iddiası ilə bağlı məhkəmə iclası keçiriləcək. İki həftə öncə - aprelin 11-də təxirə salınan qərarla bağlı vaxt yəqin ki, bir daha uzadılmayacaq.

Bu gün Rusiyadakı azərbaycanlıların ən böyük diaspor təşkilatının taleyinə nöqtə qoyulacaq; erməni diaspor liderinin yubileyinə öz mətbuat katibini və xarici işlər nazirini yollayan Kremlin başçısı heç olmasa, ÜAK-ı saxlayacaqmı? Sevən erməni olacaq, yoxsa...

Əslində iki həftənin özü də Azərbaycana bir jest idi ki, Rusiya Ali Məhkəməsi məsələnin həssaslığının və ciddiliyinin fərqiçindədir. Bu da sözsüz ki, ən əvvəl rəsmi Kremlin vəziyyətə həssas münasibətindən qaynaqlanan bir gelişmə idi ki, ləğv qərarının çıxarılması iki həftə ertələndi.

*****

Yada salaq ki, Rusiya Ədliyyə Nazirliyi ÜAK-ın fəaliyyətində ölkə qanunvericiliyinin pozulduğunu, eləcə də qurumun öz nizamnaməsinin müddəalarını pozduğunu əsas göstərərək, Ali Məhkəməyə müraciət ünvanlayıb. Ədliyyə Nazirliyi bəyan edib ki, "İctimai Təşkilatlar haqqında" Qanunu əsas götürərək ÜAK-ın Mərkəzi Şurasının Rəyasət Heyətinə aşkar olunan pozuntuların aradan qaldırılması ilə bağlı dəfələrlə xəbərdarlıq edib, lakin xəbərdarlıqlar nəticə verməyib, ÜAK-ın sənədləri qaydasına salınmayıb.

Bu gün isə məhkəmə iki mümkün qərar variantından birini seçəcək: ya ÜAK-ın qeydiyyatı ləğv olunacaq, ya da Ədliyyə Nazirliyinin müraciəti rədd ediləcək. Daha doğrusu, nazirliyə tövsiyə olunacaq ki, son qərarı özü çıxarsın. Çünki diaspora təşkilatları ilə bağlı qərarları ancaq Rusiyanın Ədliyyə Nazirliyi verə bilər. Nazirlik isə siyasi müşahidəçilərə görə, bu günədək ÜAK-ın fəaliyyəti ilə bağlı hansısa qərar çıxarmayıb. Görünür, buna risk etməyib və o səbəbdən məsuliyyəti Ali Məhkəmənin daşmasını istəyir.

Belədirsə, o zaman Rusiya Ədliyyə Nazirliyi situasiyanın həssaslığından, xüsusən də məsələnin iki dövlət arasında münasibətlərə mümkün təsirindən və ictimailəşməsinin

Moskva-Bakı münasibətlərində kritik

"U dönüşü" - Putin sınaqla üz-üzə

Rusiyalı tanınmış politoloqa görə, İrəvan bu məsələdə illüziyalara qapılmamalıdır; işğalçı ölkə KTMT və Avrasiya Birliyinə üzvlüyünü heç cür Azərbaycan əleyhinə rıçaqa çevirə bilmir, çünki...

dən çıxış edərək, bir daha ÜAK-dan sənədləri qaydaya salmağı istəyə bilər. Böyük ehtimalla, vəziyyət bu istiqamətdə də inkişaf edəcək.

Yəqin ki, təşkilatı təmsil edənlər, həmçinin bütövlükdə Azərbaycan tərəfi də öten iki həftədə lazımı nəticə çıxarıb və qurumun qalması üçün gərəkən minimum hüquqi, siyasi addımları atıb. Hər necə olmasa, ÜAK iki ölkənin münasibətləri üçün bir brend anlamı daşıyır və onun ləğvi ikitərəfli əlaqələrə yalnız soyuqluq gətirəcək, Azərbaycan toplumunda Rusiya dövlətinə qarşı inamsızlığı daha da artıracaq - ləğv qərarı nə qədər hüquqi və əsaslı olsa belə. Sadalanan səbəblərdən bugünkü məhkəmə qərarının ikitərəfli münasibətlərdə hətta bir "U dönüşü" yaradacağı da istisna olunmur.

*****

Onsuz da Qarabağ məsələsində Kremlin tutduğu məlum mövqeyə görə Rusiyaya qarşı Azərbaycan toplumunda dərin inamsızlıq var. Üstünə ÜAK-ın ləğvi də gələrsə, bundan yalnız ermənilər sevinəcək və münaqişənin həllində Kremlin iddia elədiyi qərəzsiz və tərəfsiz mövqeyə inam daha da sarsılacaq. Odur ki, məsələnin Azərbaycan qədrə də Rusiya rəhbərliyi üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığına

əmin ola bilərik.

Yeri gəlmişkən, ÜAK-ın ləğvi məsələsi gündəmdə ikən, məsələdə "erməni barmağı"nın olması haqda çoxsaylı iddialar fonunda prezident Vladimir Putin Rusiyada Ara Abramyanın 60 illik yubileyi münasibətilə Moskvadakı restoranların birində keçirilən törənə öz mətbuat katibi Dmitri Peskovu və xarici işlər naziri Sergey Lavrovu göndərmişdi. Eyni zamanda o, yubilyara təbrik müraciəti ünvanlamışdı. Üstəlik, həmin tədbirə Dağlıq Qarabağ separatçılarının lideri Bako Saakyan da qatılmışdı.

Rəsmi Kremlin ermənilərə və Qarabağ separatçılarna bu cür xoşməramlı jesti ÜAK mövzusunun aktual olduğu günlərdə haqlı olaraq, Azərbaycan ictimai fikrində böyük qıcıq doğurdu. Sual ortaya çıxır: görəsən, Rusiyadakı azərbaycanlı diasporun rəhbərinin də yubiley məclisinə Putin öz sözcüsünü və xarici işlər nazirini göndərirmi?

Cavab ritorikdir. O zaman bu, bir yana, Moskva heç olmasa, ÜAK-ın ləğvinə qarşı özündə iradə tapacaqmı? Bu gün bu suala cavab məlum olacaq.

*****

Bir daha xatırladaq ki, ÜAK 2001-ci ildə mərhum pre-

zident Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə təsis olunub və təsis konfransında Rusiya prezidenti Vladimir Putin də iştirak edib. Bundan başqa, Azərbaycan və Rusiya prezidentləri ÜAK-ın qurultaylarına təbrik məktubları göndərərək, qurumun fəaliyyətini yüksək qiymətləndiriblər. Öten ilin dekabrında Moskvada ÜAK-ın IV Qurultayında təşkilatın rəhbər orqanlarına yeni seçkilər keçirilib. Tanınmış ictimai xadim, tibb elmləri namizədi, professor Fazil Qurbanov qurumun yeni prezidenti seçilib.

Qurultayda ÜAK-ın Rəyasət Heyəti və Mərkəzi Şurasına yeni üzvlər də seçilib. Qurumun vitse-prezidentləri sırasında da kifayət qədər tanınmış şəxslər yer alıb. Məsələn, Mixail Qusman, dünyada tanınmış iş adamları Qod Nisanov, İsgəndər Xəlilov və dünya şöhrətli rəssam Tahir Salahovun adını çəkmək kifayətdir. Son qurultayda isə Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov, Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu, Rusiyanın 78 bölgəsindən 200-dən artıq təmsilçi də iştirak edib.

□ Siyasət şöbəsi

Mayın 1-dən 5-dək keçiriləcək Azərbaycan və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin birgə döyüş atışlı taktiki təlimlərinə hazırlıq gedir. Təlimlərə qatılacaq Türkiyə ordusunun şəxsi heyətinin Azərbaycan hərbi hava bazalarından birində təntənəli qarşılanma mərasimi olub. Türkiyə hərbi qulluqçuları təlim dövründə yerləşəcəkləri "N" saylı hərbi hissəyə yola düşüblər.

Türkiyə nümayəndə heyətinin rəhbəri polkovnik Hakan Açıkgöz birgə təlimlərin vacibliyini vurğulayaraq qeyd edib ki, keçirilən təlimlərdə qazanılan təcrübə hər iki ölkənin gələcək əməliyyat planlarına müsbət təsirini göstərəcək. Təlimlərin əsas məqsədi Azərbaycan və Türkiyə orduları arasında təcrübə mübadiləsini həyata keçirməklə koordinasiyanı inkişaf etdirmək, qərargahların müştərək planlaşdırma, bölmələrin hazırlığı və əməliyyatları icra etmə qabiliyyətini yüksəltməklə iki ölkənin hərbi bölmələrinin qarşılıqlı fəaliyyətinə nail olmaqdır.

Birgə təlimlərdə şəxsi heyət, zirehli texnika, artilleriya qurğuları və minaatanlar, Hərbi Hava Qüvvələrinin döyüş və nəqliyyat helikopterləri, habelə qruplaşmanın havadan mühafizəsi məqsədilə müasir müdafiə kompleksləri ilə silahlanmış hava hücumundan müdafiə və zenit-raket bölmələri iştirak edəcək. Təlimlərə hazırlıq dövründə türkiyəli hərbiçilər üçün bir sıra mədəni-kült-

lavi tədbirlərin keçirilməsi planlaşdırılıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan ordusunun təkbaşına keçirdiyi növbəti genişmiqyaslı hərbi təlimlər (16-21 aprel) təzəcə başa çatıb. İndi isə Türkiyə ilə hərbi manevrlər başlayır ki, bu da şübhəsiz ki, ordumuzun döyüş qabiliyyətinin daha da artırılması baxımından çox önəmlidir. Əlbəttə ki, hər iki təlim ilk növbədə işğalçı Ermənistanla növbəti ciddi mesajdır. Azərbaycan xalqının heç vaxt işğal rejimi ilə barışmayacağı, müharibənin bitmədiyi haqda düşmən tərəfə və onun havadarlarına daha bir siqnaldir.

Hərbi ekspert, istifadə olan polkovnik-leytenant Üzeyir Cəfərov Türkiyə-Azərbaycan silahlı qüvvələrinin birgə təlimlərinin həm səbirsizliklə gözlənilməyini, həm də geniş müzakirələr üçün meydan açdığını bildirdi. Azərbaycanı və qardaş Türkiyəni istəyən qüvvələr bu təlimlərə sevinir, amma bədnam qonşularımız və onların havadarları gah açıq, gah da gizli şəkil-

Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri erməniləri təşvişə saldı

Düşmən buna qarşı təbliğata başladı; **ekspert:** "Azərbaycan-Türkiyə ordusunun hərbiçiləri qarşılarına qoyulan tapşırıqları uğurla yerinə yetirəcəklər"

də bu təlimləri narahatlıqla müzakirə edirlər: "Bundan əvvəl keçirilən hərbi təlimlər zamanı bəzi bədxah qüvvələr silahlı qüvvələrimizin genişmiqyaslı təlimlərdən dərhal sonra hansısa hücum əməliyyatlarını həyata keçirəcəyini, bunun üçün də Türkiyədən hansısa əlavə xüsusi təyinatlı qüvvələrin də ölkəmizə gətirildiyi haqqında olmanın əfsanələr və yalan-

lar uydururdular. Erməni mediasında artıq bu birgə hərbi təlimlərə qarşı da qarşılaşdırıldığı müşahidə edilir. Ola bilsin ermənilərin hay-küyü artacaq. Lakin düşmənin hansı təbliğatı aparmasından asılı olmayaraq, bu təlimlər, inşallah, yaxın günlərdə başlayacaq və həm bizim əsgər və zabitlərimiz, həm də qardaş Türkiyə ordusunun hərbiçiləri qarşı-

larına qoyulan tapşırıqları uğurla yerinə yetirəcəklər. Belə bir əminlik şəxsən mənə bundan əvvəlki təlimlərdə də iki qardaş ölkənin silahlı qüvvələrinin necə böyük həvəslə təlimlər zamanı qarşıya qoyulan tapşırıqları yerinə yetirdiklərinə görə yaranıb. Birgə təlimlərin vacibliyi ondadır ki, keçirilən təlimlərdə qazanılan təcrübə hər iki ölkənin gələcək əməliyyat planlarına müsbət təsirini göstərəcək və onlar yaxın perspektivdə müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə birgə fəaliyyət göstərərək əla nəticələrə nail olacaqlar. Bundan əlavə isə bu təlimlərin əsas məqsədi Azərbaycan və Türkiyə silahlı qüvvələri arasında təcrübə mübadiləsini həyata keçirməklə koordinasiyanı inkişaf etdirmək, qərargahların müştərək

planlaşdırma, bölmələrin hazırlığı və əməliyyatları icra etmə qabiliyyətini yüksəltməklə iki ölkənin hərbi bölmələrinin qarşılıqlı fəaliyyətinə nail olmaqdır. Bu qayda ötən illərdə də sınaqdan çıxarılmış bir metoddur və özünü yaxşı doğruldur".

Hərbi ekspertin fikrincə, keçiriləcək təlimlər bir növ kiməsə əzələ nümayişi və ya hədə-qorxu kimi qəbul edilməyəcək: "Bu, sırf iki ölkə arasında bundan əvvəlki illərdə də baş vermiş çoxsaylı təlimlərdən biridir və hələ bu il ərzində ikitərəfli və Gürcüstan silahlı qüvvələrinin iştirakı ilə üçtərəfli birgə hərbi təlimlər formasında davam etdiriləcək. Artıq bu barədə hər üç ölkənin müdafiə nazirlikləri birgə fəaliyyət planını müzakirə edərək təsdiq edilər".

□ E.SEYİDAĞA

Tramp ermənilərin arzusunu gözündə qoydu

ABŞ prezidenti seçkidə ona qarşı olan erməni lobbisini "erməni soyqırımını günü" pərt etdi

Aprelin 24-də Ermənistanın paytaxtı İrəvanda qondarma "erməni soyqırımının 102-ci ildönümü" ilə bağlı bir sıra tədbirlər keçirilib. Qondarma soyqırımla bağlı İrəvanda toplaşan qruplar Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarını yandıraraq qondarma soyqırımın "ildönümü" münasibətilə yürüş təşkil olunub.

Yürüşdə Ermənistanın iqtidar partiyası olan Ermənistan Respublikaçılar Partiyasının gənclik təşkilatı ilə yanaşı Daşnaksütyun Partiyasının gənclik qolu, Yerkir Tsirani Partiyasının üzvləri, Ermənistanın işğal altında saxladığı Dağlıq Qarabağdan ermənilər, erməni diasporunun üzvləri iştirak ediblər. İrəvanın mərkəzindəki Azadlıq meydanında başlayan nümayişlərdə nümayişçilər Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarını yandırdılar.

Nümayişlər iki saat davam edib.

Qeyd edək ki, XX əsrin ən böyük yalanlarından biri ermənilərin uydurduğu qondarma "erməni soyqırımı"dır. Ermənilər hələ də bu uydurmadan istifadə edib Türkiyədən pul və torpaq (Ərzurum, Bitlis, Sivas, Van, Elazığ, Diyarbəkr və Qars) qoparmaq niyyətindədirlər.

Ermənilər hər il 24 apreldə ABŞ prezidentinin 1915-ci ildə baş verənlərlə bağlı çıxışında "erməni soyqırımı" ifadəsini işlətməsi üçün dəridən-qabıqdan gedirlər. Təkcə son 8 ildə hər il ABŞ presi-

denti Barak Obamanın belə bir ifadəni dilinə gətirəcəyinə ümid edirdilər. Lakin Barak Obamanın hakimiyyəti başa çatdı, 8 ildə Obama da "erməni soyqırımı" ifadəsini işlətmədi. Prezidentliyinin son ilində-2016-cı il 22 apreldə Obama 1915-ci il hadisələrini

"böyük fəlakət" ("Meds Yeghern") adlandırır. Bununla da ermənilərin ona olan son ümidini də heçə endirmişdi.

İndi növbə yeni ABŞ prezidenti Donald Trampdır. Ermənilər Trampın ilk dəfə olaraq 1915-ci il hadisələri barədə çıxışının necə olaca-

ğını gözləyirlər. Lakin ondan gözlənilən Obamadan gözlənilənlərdən nəzərəcarpacaq səviyyədə azdır. Belə görünür ki, ABŞ-dakı erməni lobbisi keçən ilki seçkilərdə Trampın rəqibinə dəstək verdiklərinin və Trampın seçki kampaniyasında çıxışlarında bir dəfə olsun ermənilərə xitab etmədiyinin, erməni sözünü işlətmədiyinin fərqindədirlər. Maraqlıdır ki, Donald Tramp aprelin 24-dək ermənilərin gözlədiyi mövzuda ümumiyyətlə çıxış etməyib. Halbuki ABŞ prezidentləri ənənəvi olaraq aprelin 24-dən öncəki günlərdə, ən uzağı 24 apreldə çıxış ediblər.

Beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev bu mövzuda "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, adətən seçki öncələri ABŞ prezidentliyə namizədlər erməni lobbilərinin dəstəyini qazanmaq məqsədilə seçiləcəkləri halda "erməni soyqırımı"ni tanyacaqları vədlərini veriblər. Amma seçildəndən sonra 24 aprel çıxışlarında bu günü böyük fəlakət adlandırmaqla kifayətləniblər. Bu da hər zaman erməniləri məyus edib, narazılıqlarına gətirib çıxarıb. Tramp isə seçki öncəsi bu vədi vermə-

yib, çünki erməni diasporu Hillari Klintonu dəstəkləyirdi: "Prezidentliyə namizədlər seçilməmişdən əvvəl "soyqırım" sözünü işlədəcəyinə söz versə də, prezident kimi çıxışları zamanı Türkiyənin Amerika üçün önəmini və nüfuzunu nəzərə alaraq ermənilərə verdikləri vədi yerinə yetirməyiblər. Çünki onlar yaxşı bilirlər ki, bir qrup erməniyə görə Türkiyə kimi böyük strateji önəm daşıyan dövlətlə münasibətləri pozmaq ABŞ-ın maraqlarına zidd olardı. Düşünürəm ki, çıxış edəcəyi halda Tramp da indiyə qədər söylənən ifadələrdən fərqli ifadə səsləndirməyəcək. ABŞ ştatlarının bir çoxu "erməni soyqırımı"ni tanımaq barədə addımlar atsalar da prezidentlər bu addımı atmaqdan həmişə çəkiniblər. Çünki dövlət siyasətini yürütdən 1-ci şəxsdən bu ifadənin eşidilməsi Türkiyə-ABŞ münasibətlərini ciddi təhlükə altına qoyar. Digər tərəfdən, ABŞ hansısa Avropa ölkəsi deyil, ABŞ dünya liderliyinə iddialı olan bir dövlətdir. Atdığı addımları hissələrə qapılaraq deyil, praqmatik düşünərək atır. Ona görə də belə bir ifadəni Tramp səsləndirməz".

□ Etibar SEYİDAĞA

Eşitdiyimə görə, xüsusi təyinatlı məxfi agentləri hazırlayan qapalı məktəblərdə şahmat oyunu bir başqa cür, tam fərqli şəkildə tədris edilir. Əvvəlcə orda sənə deyirlər ki, bəs müasir şahmat oyunu feminizasiya qurbanıdır. Guya qədim vaxtlar şahmat oyununda aparıcı baş fiqur ferz, yəni kraliçə deyil, şah fiquru imiş. Əvvəllər, kişilərin cəmiyyətdə at oynatdığı vaxtlar, hə, bu belə olub.

Şahmat kişi oyunu imiş. Sonralar, xüsusən intibah dövründən başlayaraq dünyada vəziyyət qadınların xeyrinə bir xeyli dəyişir. Bu "yenidənqurma" azarı əvvəlcə şah saraylarında özünü göstərir, sonra şahmat oyununda. Pərilər, pərizadlar, pəriçöhrələr, pəricadu qadınlar əvvəlcə şah saraylarını öz təsirləri altına alırlar, sonra şahmat oyununu. Şahı aparıcı fiqur statusundan məhrum edib onun hərəkət marşrutunu xeyli məhdudlaşdırırlar. Şahı bir növ oturdurlar evində. Əvəzində özləri şahmat taxtası üstə tam sərbəstlik qazanırlar.

Xüsusi təyinatlı agentlərə, bildiyimcə, şahmat dərsi bax bu məruzədən sonra öyrədilir. Bu zaman şahmat fiqurlarının yeri azca dəyişdirilir. Şah dönür aparıcı fiqura. Kraliçə istefaya göndərilir bir növ.

Eşitdiyimə görə, ABŞ-ın Yell Universitetində vəziyyət belədi. Hər il ora "Yale World Fellows Program" layihəsi çərçivəsində 15 nəfər dünyanın ən passionar gənc lideri dəvət alır. Təhsil əsnasında iştirakçılar süzgeçdən keçirilir.

Hamısı deyil, bəziləri, tək-tükləri, bax, bu əsl qədim şahmat oyununa dəvət alırlar. Həmin bu oyun öz iştirakçılarında liderlik, öncüllük istedadını, özmini birəmin artırır guya.

Belə şahmatçılardan biri, ən məşhuru, ən gizlisi bilirsizmi kimdi?

Çağdaş Rusiyanın bir sayılı kreativ müxalifəti lideri Aleksey Navalni.

***

Rusiya demokratik qüvvələri sanki qısırdılar. Yekəxana danışıqlarına çox da fikir verməyin. İndiyədək çox gücəniblər, ancaq Vladimir Putin xarizmasına qarşı hələki öz alternativ namizədlərini yetişdirib onu siyasi meydançalara çıxarmağı bacarmayıblar.

Fəqət ötən ilin 13 dekabr tarixində - çox tərs bir gündə, Rusiya liberal müxalifəti, deyəsən, nəhayət, öz ayı yuxusundan ayılıb. Şeytanın qıncını sındırıb, necə deyirlər, bu sahədə. Gələnlilik prezident seçkilərində iştirak edəcək namizədinin adını açıqlayıb.

Şeytani qoltuq ağacları üstə təqaüdə göndərən bu şəxs, tanış olun, məşhur Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Fondunun əvəzolunmaz rəhbəri, çağdaş Rusiyanın ən xarizmatik, ən kreativ siyasi fiquru Aleksey Navalnidir.

***

DOSYE: ALEKSEY NAVALNI: 4 iyun 1976-cı ildə Moskva ətrafındakı Butin hərbi şəhərçiyində dünyaya göz açsa da, mənşəcə özünü ukraynalı bilir. 1986-cı il Çernobıl qəzasında məktəb tətilərini həmişə Kiyev ətrafındakı füsunkar meşələrdə keçirib.

TƏHSİLİ: 1998-ci ildə Rusiya Xalqlar Dostluğu Universitetinin hüquq fakültəsi məzunudur. Əvvəlcə Kirov vilayəti Vəkillər Palatasının üzvü imiş. Sonra ünvanını Moskva Vəkillər Palatasına dəyişib. Vəkil təcrübəsi cəmi-cümlətani 11 məhkəmə işi ilə məhdudlaşır. Onların da ancaq ikisində özü iştirak edib, qalanlarını öz nümayəndələrinə etibar edib.

MACƏRALARI: 2009-cu ildə Kirov vilayəti qubernatoru Nikita Belix məsləhətçi statusunda Aleksey Navalnını əməkdaşlığa dəvət edir. "Əməkdaşlıq" gurultulu cinayət işi ilə nəticələnir. Bəlli

Amerika Putinin rəqibini necə yetişdirdi - Navalnının portret cizgiləri

Rusiyanın əsas müxalifət lideri ABŞ-da gizli şahmat gedişlərini mənimsəyir; Putinlə revanş oyunu kimin xeyrinə yekunlaşacaq...

olur ki, bu bölgənin zəngin meşə sərvətləri Navalniyə göz verib, yuxu verməyib. Ortada danılmaz talan-qarət faktları var. Navalniyə qarşı cinayət işi açılır. İstintaq qovluqları başlayır günü-gündən şişib böyüməyə. Nəticədə o, 16 noyabr 2013-cü il tarixində Moskva Vəkillər Palatasının qərarı ilə öz vəkil statusundan məhrum edilir.

XARİCİ ƏLAQƏLƏRİ: Elə həmin vaxtlar, 2010-cu ildə Harri Kasparyov Yevgeniya Albasın təqdimatıyla Aleksey Navalni okeanın o biri sahilinə, Amerikaya gedərək məşhur Yell Universitetinin "Yale World Fellows Program" tədris layihəsinə qatılır. Altı aylıq bu proqramın bir neçə mərhələsi açıqdı, qalanları isə gizli. Layihə çərçivəsində hər il dünyanın dörd guşəsindən 15 passionar, hücumçu gənc siyasi namizəd, Navalni kimi, aşkartarıb Yell Universitetinə gətirilir. Orda müxtəlif testlərdən, yoxlamalardan keçirilir. Barelərində xüsusi dosyələr açılır. Xasiyyətləri, davranışları, ədalət zərəkətim altında öyrənilir. Məqsəd? Məqsəd sadədi. Gələcək liderləri bəribəşdən nəzarətə götürüb lazımı axara salmaq. Sonra...

Sonrası Allah kərimdi...

***

KİÇİK HAŞIYƏ: Təsədüfə bir baxın. Sən demə, Moskvanın "Kommersant" qəzeti də öz saytın-

da Moskva merinin virtual seçkilərini keçirmiş həmin o vaxtlar. Səsvərmə, təbii, Aleksey Navalnının talan-qarət faktları var. Navalniyə qarşı cinayət işi açılır. İstintaq qovluqları başlayır günü-gündən şişib böyüməyə. Nəticədə o, 16 noyabr 2013-cü il tarixində Moskva Vəkillər Palatasının qərarı ilə öz vəkil statusundan məhrum edilir.

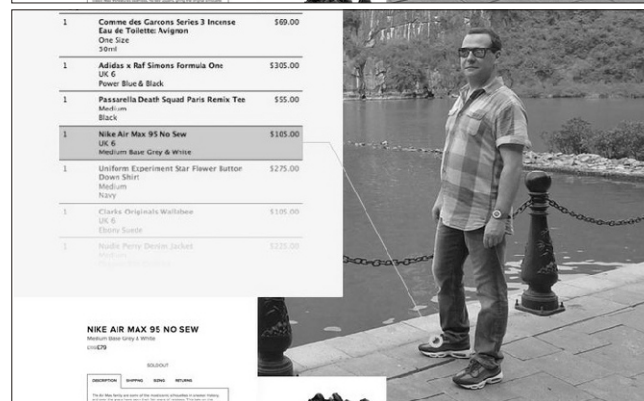
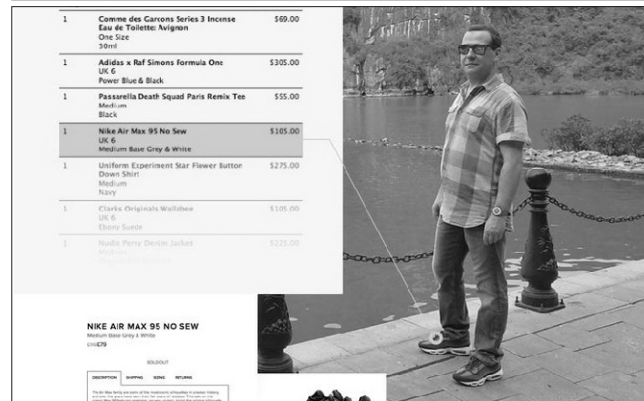
KORRUPSIYAYA QARŞI MÜBARİZƏ FONDU: Məhz həmin "Yale World Fellows Program" təhsil proqramı çərçivəsində Aleksey Navalni ilk dəfə Amerika konqresindəki müzakirələrdə iştirak etmə hüququ qazanır.

2010-cu ilin noyabr tarixində, senator Benjamin Kardinin rəhbərliyi ilə keçirilən "Rusiya korruptsiya" dinləmələrində o, nə az, nə çox, aparıcı məruzəçi statusu qazanır özüne. Məhz o zaman Ağ Ev nümayəndələri ilk dəfə uzaqdan-uzaqda Navalnını diqqətlə müşahidə edirlər. Qərara gəlirlər ki, bu şəxs "Rusiya korruptsiya şahmat taxtası üzərinə. Ferzlə şahın yerləri dəyişdirilib.

Navalni uşaq deyil belə-belə işlərdə. Hiss edir ki, misterdən sonra master olmağın tam vaxtı indi. İti addımlarla masaya yaxınlaşib şahmat taxtası arxasına keçir. Qrossmeysterlə bir-iki oyun oynayıb hamısında qələbə qazanır. Dönür əsl gənc liderə. Siyasi şahmat gressmeysterinə.

***

4 fevral 2017-ci ildə Sankt-Peterburqda öz ilk seçki qərarlarını quran Aleksey Navalni tezliklə, necə deyirlər, "bütün tərəqqipərvər" Rusiya cameəsi-

siyanı titredir. Çox götür-qoydan sonra öz bütün diqqətini ölkə baş naziri Dmitriy Medvedyev üzərində toplayır. Hakerlərinə uzaqdan göz vurur ki, bu "pleyboy"un poçt qutusunu dağıtsınlar. Hakerlər bu əmrin anında göydece tutub Medvedyevin ən məxfi yazışmalarını öz iti qarmaqlarına keçirirlər. Bəlli olur ki, bu "şən və hazırcavab" baş nazir, "Firtreeman14@gmail.com" poçt ünvanından vaxtaşırı güclü "shopping" edir. Həmin email ünvanı nəzarətə götürən Navalni axır gəlib çıxır Moskvanın Krija-novski küçəsindəki 14kZ, 307A ofisinə. Az sonra bu məxfi duyğun tam açılır. Bəlli olur ki, "Texinpro" şirkətinə məxsus bu ofisdə baş "boss" Vladimir Dyaçenko elə-belə adam deyil. Medvedyevin alqı-satqı üzrə bir növ yavəridir. Məsələn, bəlli olur ki, üç ay ərzində Medvedyev bu shopping xətti ilə özünə 73 cür idman geyim dəsti, 20 cüt bahalı idman ayaqqabısı ("krossovka"), 30 ədəd çimərlik alt tumanı alıb.

Kompromatı əldə edən Navalni axtarışının bu nöqtəsində dayanıb sənqimir. Medvedyevin twitter sahifəsindəki fotoalbumuna girir. Görür vaxsey, bu çəkmələr, köynəklər Medvedyevin ayaq pəncələrinə, əynindədir ki...

***

Bu xətlə, çığırda öz araşdırmalarını davam etdirən Navalni axır gəlib çıxır Medvedyevin milyardlarla dollar həcmində ölçülən var-dövlətinə. Bəlli olur ki, Medvedyevin bu nəhayətsiz var-dövlətini "Dar" adlanan bir müəmmal, tam qapalı "ictimai xeyrixahlıq fondu" idarə edir. Rəhbəri...

Rəhbəri isə Medvedyevin məktəb yoldaşı İlya Yeliseyevdir.

Açıqlar sandıq, tökülür pambıq. Bəlli olur ki, Medvedyevin çox milyonluq "Milovka" malikanəsi məhz bu fondun halal (bəlkə haram?) mülküdür. Kələfin ucu, burada da dayanmır. Gəlib çıxır Moskva ətrafındakı Znamenski qəsəbəsinə. Demə, bu qəsəbənin 4, 3 hektar ərazisində Medvedyev bir başqa, daha nəhəng malikanəsi mövcuddu. İçində gör nələr var-helikopter meydançası, saunalar, hamamlar, idman meydançaları və s.i. və ilaxır.

Navalni şahmatçıdır. Hiss edir ki, Medvedyevlə başladığı şahmat oyununda at gedişləri edib düşmənin arxasına keçmək lazımdı.

Tezliklə bir başqa həqiqət... üzr istəyirəm cinayət üzə çıxır - bəlli olur ki, bütün bunları Medvedyevə görün bir kim təmənnsiz olaraq hədiyyə edib...

Rusiyanın bir sayılı oliqarxi, özbək əsilli Usmanov Əlişir Burxanoviç...

Bütün bunları sənədləşdirib Rusiya ictimaiyyətinə çatdıran Aleksey Navalni öz tədqiqatını kiçik kommentlə bitirir. Rusca hədiyyəyə "dar" deyirlər. Medvedyevin bu gizli cüzdani, şirkəti elə belə da adlanır - "DAR".

***

Bütün bunlar sözsüz, Vladimir Putinin diqqətindən kənar qalmır. Martın axır günlərində o, Medvedyevi öz iqamətgahına çağırır. Videokameralar önündə itin sözünü deyir öz baş nazirinin ünvanına.

Cavab vermək əvəzində Medvedyev susur. Heç nə demir. Başını aşağı sallayır ancaq.

***

Gələnlilik prezident seçkilərində Aleksey Navalni görün bir kimlə toqquşacaq? Vladimir Putinin şəxsən özü ilə!

Qəşəng şahmat oyunu gedəcək, görəcəksiz, bu hər iki şahmat ustası arasında.

□ HƏMİD HƏRİSÇİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Fransada ötən bazar keçirilən prezident seçkilərinin ilkin turu qalibi aşkar etmədiyi üçün son nəticəni mayın 7-dəki növbəti tur müəyyənləşdirəcək. Ancaq indiki halda mərkəzçi "İrəli Fransa" partiyasının lideri Emmanuel Makron 23,11 faiz səsle 1-ci, sağ radikalın lideri Marin Le Pen isə 23.08 faizlə ikinciliyi qazanıb və iki həftə sonrakı yarışa vəsiqə əldə ediblər.

Seçkiqabağı açıqlamalardan və ilk turun nəticələrinin təhlilindən də görüldüyü kimi, Makron və Le Pen bir-biri ilə ciddi şəkildə ziddiyyətli mövqe sahibi olan rəqiblərdir. Onlar Avropa Birliyindən tutmuş Rusiyaya münasibətə, Fransanın gələcəyi ilə bağlı düşüncələrə qədər tam fərqli baxışlara malikdirlər. Bu fərqli Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı mövqələrdə də özünü büruzə verir. Düzdür, Fransa dövləti həmsədrlik prinsiplərinə uyğun gəlməyən mövqeləri ilə vaxtını etirazlara səbəb olub. Elə sonuncu dəfə hazırkı prezident Fransua Olland Qarabağ ermənilərinin "öz müqəddəratını təyinetmə hüququndan" istifadəsini məqbul saymaqla Bakının sərətirazına səbəb olmuşdu. Prezidentliyə namizədlərdən bir neçəsi Fransadakı erməni seçkiləri, həmçinin digər təsirləri nəzərə alıb ermənipərəst mövqelər sərgiləmişdi. Xüsusilə də iki iddiaçıdan biri, Marin Le Pen münaqişənin nizamlanması üçün "Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməli olduğunu" iddia etmişdi.

Milli Məclisin üzvü Adil Əliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Fransadakı hakimiyyət dəyişikliyinə nə Qarabağ məsələsinin həllinə, nə Azərbaycanla bağlı münasibətlərə hər hansı mənfi təsirini gözləmir: "Düzdür, ən azı iki ermənipərəst namizəd sıradan çıxdı. Le Penin şansı elə də yüksək deyil. Real namizəd isə iqtisadçı olduğundan Azərbaycanla Fransa arasında iqtisadi əlaqələrin genişlənməsinə daha çox diqqət yetirəcəyini düşünürəm. Qarabağla bağlı sərəyanatlar verənə isə bu prosesdə uduzdu. Yeni hökumət bizim xeyrimizə hər hansı işlər görməyə də - bunu gözləmirik də - əleyhimizə hansısa bəyanatlarla çıxış etməməsi kifayətdir. Azərbaycan və Fransa parlamentləri arasında əlaqələrin gücləndirilməsi, iqtisadi məsələlərlə bağlı sənədlərin imzalanması, fikrimcə, gələcək əlaqələrə müsbət təsir edəcək".

Deputat ermənilərin artıq

ən şanslı namizədlə - Makronla əlaqələr qurmaq üçün hərəkətə keçdiyini vurğuladı: "Biz də bu istiqamətdə fəal olmalıyıq. Düzdür, bir sıra işlər görülüb. Ancaq həmsədrlərdən biri olan ölkə ilə dayanmadan işləməliyik". **A.Əliyev öz tərəfindən də addımlar atdığıni bildirdi:** "Şəxsən mən Fransanın Azərbaycandakı səfiri ilə görüşmüşəm. Azərbaycan və Fransa idmançıların birgə iştirakı ilə ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş kinkboksinq yarışının keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etmişəm".

Düzdür, Fransua Fiyon 19 faiz səs toplamaqla seçkilərdə məğlubiyətini etiraf edib. Ancaq həmin ermənipərəst namizəd çıxışında respublikaçı dəyərləri qorumaq adına, sağ radikalın ölkəni bölməmək naminə mərkəzçi rəqibinə səs verməyə çağırıb. Deməli, Makron prezident olacağı təqdirdə, onun ətrafında yenə də ermənipərəstlər olacaq.

Unutmayaq ki, Fransa erməni diasporunun ən güclü olduğu ölkələrdən biridir və bu ölkədə siyasətçilər seçkilər zamanı erməni elektoratının səsini qazana biləcək üçün "soyqırım" məsələsinə də bir-biriləri ilə yarışirlar. Uzun illər boyu saxta iddiaların qəbul etdirilməsi istiqamətində qəbul olunan qərarlar Ankara ilə Paris arasında soyuq münasibətlərə səbəb olub. Üstəlik, Fransa rəhbərliyi ölkəsinin Ermənistanla "bacı" olduğunu deməklə işğalçının yanında olduğunu etiraf edib. Düzdür, adətən prezident seçkilərinin dəbliqat kampaniyasındakı siyasətlə seçkilərdən sonrakı dövlət siyasəti bir-birindən fərqlənir. Amma söhbət ermənilərin təsirlərinin inkar olunmadığı Fransadan gedirsə, mübahisə üçün yer var.

Artıq hakim partiyadan da reaksiya var. YAP üzvü, deputat Aydın Mirzəzadə mətbuata deyib ki, Fransada prezident seçilən şəxs mütləq Azərbaycan faktorunu nəzərə almalıdır: "Azərbaycanla dostluq etmək Şərqlə dostluq etmək demək

Qarabağ

can əleyhinə addımlar atmağı vəd etsin. Bu deyilənlər Fransaya da aiddir. Fransa prezidentliyinə əsas namizəd Emmanuel Makron seçkiqabağı çıxışlarında hələ ki ermənilərə heç nə vəd etməyib. Fransadakı erməni lobbisinin əsas namizədləri keçmiş baş nazir Fiyon və milliyətçi Len Pen idi. Ancaq Makron hər ikisini geri qoydu və böyük ehtimalla ikinci turda Le Pen üzərində qələbə çalacaq. Bunu erməni lobbisi də anlayır və mən istisna etməyirəm ki, Le Penden əlini üzən erməni lobbisi artıq Makrona yol axtarır, onunla görüşəcəklərini istisna etməyirəm".

E.Şahinoğlu qeyd etdi ki, bunun qarşılığında Makronun erməni lobbisinə nə vəd edəcəyi üzərində baş sındırmağa dəyməz: "Makronu ələ almağa

Həmsədr ölkənin yeni prezidenti Qarabağa sülh gətirəcək, yoxsa...

Azərbaycanın siyasi ekspertləri Fransadakı prezident seçkilərinin ilkin turu və perspektivdən danışdılar; ermənilər seçki favoriti Emmanuel Makronla əlaqə üçün hərəkətə keçdi; Adil Əliyev: "Biz də bu istiqamətdə fəal olmalıyıq..."

dir. Bunu fransız namizədlər indidən bilməli və siyasətlərini buna uyğun qurmalıdır". **Politoloq Qabil Hüseynli isə A24.Az-a açıqlamasında bildirdi ki, Fransa prezidentliyinə namizədlər arasında Makron ən ideal namizəddir. O ki qaldı Qarabağ məsələsində tutulan mövqeyə, eksperte görə, fransızlar həmişə ermənipərəst mövqe tutublar:** "Amma hər bir halda Makron hamı üçün daha uğurlu namizəddir".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli də qəzetimizə bildirdi ki, seçkilərdən sonra Fransanın Qarabağ siyasəti dəyişməyəcək: "Seçkinin ikinci mərhələsində Emmanuel Makronun qalib gəlmə ehtimalı daha çoxdur. "En Marche" ("İrəli") Hərəkatı sosial-liberal siyasi partiyadır. Yeni sol cəbhəni təmsil edir. "En Marche"-nin ideoloji prioritetləri - mərkəzçilik, xristian-demokratiya, liberalizm seçki marafonundan kənarda qalan Fransua Fiyon və Jan-Lyuk Melanşonun təmsil etdiyi siyasi partiyalarla üst-üstə düşür. Jan-Lyuk Melanşon da seçkidə sol cəbhəni təmsil edirdi. Bu baxımdan, onun və seçki marafonundan kənarda qalan digər sol qüvvələrin səsələrinin ikinci turda Makrona veriləcəyi ehtimalı çoxdur. Fransua Filyonun partiyası - respublikaçılar sağ-mərkəzçi cəbhəni təmsil etsələr də, onların da ideoloji baxışları Emmanuel Makronun "En Marche" Hərəkatının prinsiplərindən bir o qədər də fərqlənir: mərkəzçilik, xristian-demokratiya... Makron, Filyon və Melanşonun təmsil etdiyi siyasi qüvvələrin üst-üstə düşən prioritetləri həm də Avropa

İttifaqına münasibətlə bağlıdır. Bu baxımdan, Fransua Fiyonun tərəfdarlarının da ikinci turda Emmanuel Makrona səs verəcəkləri şübhə doğurmur".

E.Mirzəbəyli zənn edir ki, bu baxımdan, seçkilərin ikinci turunda Makronun qalib gəlmək ehtimalı daha çoxdur: "Şübhəsiz ki, Emmanuel Makronun ikinci turda qələbəsi həm Al ölkələrinin, həm də Azərbaycanın maraqlarına daha uyğundur - baxmayaraq ki, digər namizədlər kimi Emmanuel Makron da seçkilərdə ermənilərin səsini almaq üçün bəzi fikirlər səsləndirib. Lakin bu fikirlər Marin Le Penin bəyanatları qədər radikal deyil. Makron keçmiş sərmayəçi-tərəfdarıdır. 2014-2016-cı illərdə Fransanın iqtisadiyyat, sənaye və rəqəmsal işlər naziri olub. Onun tərəcəyini-halında nəzərə çarpan ən maraqlı məqam karyerasının önəmli hissəsinin "Rothschild & Cie" bankından kənarda qalan Fransua Fiyon və Jan-Lyuk Melanşonun cəmi iki il sonra bankın idarəedicisi tərəfdarı olub. Onu "Rotşildlərin bankiri" də adlandırırlar. Ola bilsin ki, Emmanuel Makron prezident seçiləcəyi təqdirdə yürüdüüyü siyasətdə bu amil də müəyyən rol oynasın. Bu barədə öncədən fikir söyləmək çox çətindir. Lakin onun da Fransanın iqtisadi maraqlarından çıxış edəcəyi şübhə doğurmur. Bu isə iqtisadi potensialı Ermənistanı dəfələrlə üstələyən Azərbaycan üçün daha əlverişlidir".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu da namizədlərdən Makronu fərqləndirdi: "Kreml və onun təbliğatını aparan rusi-

yali politoloqlar Fransada Fiyonun və ya Le Penin prezident seçilməsini istəyirdilər. Çünki hər ikisi Rusiya ilə sıx tərəfdaşlıqdan danışır və Kırımı Rusiyanın ərazisi sayırlar. Ancaq Kremlin planları reallaşmayaacaq. Emmanuel Makron birinci yerdədir və böyük ehtimalla ikinci turda Le Pen üzərində qələbə çalacaq. Çünki ikinci tura keçməyən namizədlərin az qala tamamı seçkilərini Makrona səs verməyə çağırırdılar. Makron Rusiya ilə sərət dialoqun davamının tərəfdarıdır. Len Pen və Fiyon seçkiqabağı çıxışlarında ermənipərəst açıqlamaları ilə də yadda qaldılar, Dağlıq Qarabağı Ermənistanla "birləşdirdilər". Makronun oxşar açıqlama eşitmədik. Buna baxmayaraq, Fransadakı erməni lobbisinin, sağlı-sollu fransalı siyasətçilərin Ermənistanla olan sevgilərini də unutmaq lazım deyil".

Eksperte görə, Ermənistan müstəqillik qazandıqdan bu yana Fransa prezidentləri Ermənistan sevgilərini müxtəlif formalarda ifadə ediblər: "Prezidentlər Şak Şirak, Nikola Sarkozy və Fransua Olland hər fürsətdə ermənilərə olan sevgilərini və dəstəklərini ifadə etməyə çalışıblar. Bu ondan irəli gəlir ki, erməni lobbisi hər ölkədə fəal seçici olmağa çalışır. Elə ölkələr var ki, orada türklər ermənilər qədərdir, ancaq yenə də prezident və deputat seçilmək istəyən şəxs birinci növbədə erməni lobbisinin təmsilçiləri ilə görüşmək istəyir. Çünki bilir ki, seçkidə onların səsələrinə arxayın ola bilər, bir şərtlə ki, "erməni soyqırımının" tanınması istiqamətində, Türkiyə və Azərbay-

çalısacaqlar. Doğrudur, Emmanuel Makron keçmiş iqtisadiyyat naziridir, hesabla prezident seçilsə, Azərbaycanla əməkdaşlıqda iqtisadi səmərəlilik prinsipi arxa plana atmamalıdır. Ancaq Makronun bu məntiqdən çıxış edəcəyini söyləmək çətindir. Bizim üçün önəmli olan onun Qarabağ münaqişəsinin həllində ermənipərəst mövqe sərgiləməməsidir. Aydındır ki, Paris münaqişənin ədalətli həllini sürətləndirməyəcək, buna mane olan iki amil var. Birinci amil Fransadakı erməni lobbisidir, ikinci amil Kremlidir. Rusiya hakimiyyəti təxminən son 6-7 ildir ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yönəlik danışıqlar prosesini inhisara alıb və bu amil digər iki həmsədr - Fransa və ABŞ-ı narahat etmir. Ona görə də konfliktin həllində Makrona ümid bəsləməyə dəyməz. Əslində bizim Paris münaqişəsinin həlli ilə bağlı xüsusi fəallığına ehtiyacımız yoxdur, yetər ki, Azərbaycana qarşı mövqe sərgiləməsinlər".

Seçki təbliğatı dönməndə Fransadakı erməni diasporunun namizədlərin ermənipərəst mövqələrinin qarşılığında hiyləgər mövqe tutması da diqqət çəkdi. Ən azı, iki namizədin erməni qişafəsində ortaya çıxmasının qarşılığında Fransa erməniləri namizədlərdən heç birinə "stavka" etmədilər, görünür bunun onlara "baha" başa gələcəyini təxmin edirmişlər. Bu gün sə onlar ermənilərdən daha çox məsafədə uzaqda dayanmış Makrona "xod" tapmağa çalışırlar. Amma Makron özü necə davranacaq, bunu yaxın aylarda biləcəyik.

Son illərdə Avropada radikal siyasi qüvvələrin gücləndiyi, onların tərəfdarlarının sayının sürətlə artdığı müşahidə olunur. Xüsusilə Avropanın qabaqcıl ölkələrindəki seçkilərdə bir-birinin ardınca radikalın qalibiyyətləri potensial təhlükələrdən xəbər verir. Artıq dünya bununla bağlı həyəcan təbili çalmaqdadır.

Son olaraq, Fransada aprelin 23-də keçirilən prezident seçkilərində radikal qüvvələrin nə qədər təhlükəli hala gəldikləri, nüfuzlarının artdığı açıq şəkildə göründü. Belə ki, seçkilərdə iştirak edən sağ radikalın lideri Marin Le Penin ikinci yeri tutması və ilk sırada qərarlaşan Emmanuel Makrondan yalnız iki faiz geri qalması, onun ikinci tura keçməsi Fransada bu qüvvələrin hakimiyyətin bir addımında olduğunu göstərdi. Amerikada, habelə Almaniya, Böyük Britaniya kimi öndə olan Avropa dövlətlərində də radikalın sürətlə gücləndiklərini demək olar. Ekspertlər bildirirlər ki, prosesin bu şəkildə davam etməsi sonunda dünya üçün fəlakətlərlə sonucuna bilər. Təkcə bir faktı qeyd etmək kifayət edər ki, XX əsrin 30-40-cı illərində radikalın nüfuzunun artması sonucunda faşizmin tüğyan etdiyi Adolf Hitler Almaniyasının başlatdığı, milyonlarla insanın həyatına bəis olan II Dünya müharibəsi baş vermişdi. O vaxtlar da radikalizm indiki kimi Avropanın ən qabaqcıl ölkələri olan Almaniya və İtaliyada güclənmiş və nəticədə məlum müharibə baş vermişdi. Müasir dövrdə radikalizmin dünyada güclənməsinin heç də xoş olmayan nəticələr vəd etdiyi vurğulanır...

Politoloq Elçin Mirzəbəyli radikal cərəyanların güclənməsinin Amerika və müttəfiqlərinin apardıqları siyasətlə bağlı olduğunu düşünür: "Radikal cərəyanların xüsusilə də bəzi Avropa ölkələrində güclənməsi ABŞ və müttəfiqlərinin Yaxın Şərqdə, Aralıq dənizi hövzəsində həyata keçirdiyi geosiyasi layihələr, bu layihələrin əsaslandırılması üçün aparılan təbliğat, terrorizm və miqrant problemləri ilə bağlıdır. İraq kampaniyası, "ərəb baharı" və digər bu kimi layihələrə bəzən vəsaitlərinin xərclənməsinə haqq qazandıran radikal dini və milli çağırışları, islamofob davranışları öz "bəhrəsini" verdi və nəticədə İslamı öz təhlükəsizliklərinə əsas təhdid kimi gören avropalılar radikal siyasi təşkilatları dəstəkləməyə üstünlük verdilər. Digər tərəfdən, radikal meyillərin güclənməsi miqrantların Avropa ölkələrindən və Amerikadan çıxarılması, həmçinin davam etməkdə olan Şərq kampaniyasının dəstəklənməsi üçün istifadə olunan texnologiya kimi də qəbul edilə bilər. Hər halda, artıq avropalıların özləri də etiraf edirlər ki, aşırı radikalıqlar onları özünü üçün də ciddi fəsadlara, hətta Avropa İttifaqının dağılmasına zəmin yarada bilər".

Politoloq gedən proseslərdə

Radikalın Avropada güclənməsi

dünyaya nə vəd edir...

Elçin Mirzəbəyli: "Prosesin faşizmin geri qayıtması kimi təhlükəli bir tendensiyaya qədər inkişaf edəcəyini düşünmürəm"

rin faşizmin geri qayıtması kimi qəbul olunmasının əleyhinədir: "Prosesin faşizmin geri qayıtması kimi təhlükəli bir tendensiyaya qədər inkişaf edəcəyini düşünmürəm. Hər halda, artıq avropalıların özləri də etiraf edirlər ki, aşırı radikalıqlar onları özünü üçün də ciddi fəsadlara,

hətta Avropa İttifaqının dağılmasına zəmin yarada bilər. İslamofobiya və ksenofobiya bir həddə kimi Qərbi "İslam təhlükəsi" faktoru qarşısında birləşdirə bilər. Amma bu prosesin Avropa dövlətləri arasındakı münasibətlərə keçəcəyini heç kim istisna etmir. Diqqətdən kə-

ideoloji amillərə heç bir aidiyyəti yoxdur. Ideologiya, sadəcə, kütləni idarə etmək, istiqamətləndirmək üçün bir vasitədir. Qlobal qarşıdurmalar isə geosiyasi və geoiktisadi maraqlar, enerji resursları və nəqliyyat dəhlizləri üzərində nəzarət müstəvisində baş verir".

E.Mirzəbəyli radikalizmin təhlükəli olduğunu da qeyd etdi: "Radikalizm təhlükəli tendensiyadır, istər fərdlər, istər siyasi təşkilatlar, istər də dövlətlər səviyyəsində. Radikalizmin dövlət siyasətinə yol tapması kütləvi psixozla səbəb olur. Bütövlükdə radikal təfəkkür xəstə, inkişafdan qalan, yeniliyə meyli olmayan təfəkkürdür. Avropa bu təhlükədən keçib və düşünürəm ki, bir daha geri qayıtmayacaq. İndiki radikalizm idarə olunan radikalizmdir. Baş verənləri faşizm Almaniyası zamanındakı kütləvi ideoloji psixozla əlaqələndirmədim. Dünya çox inkişaf edib. Rəhbər və informasiya texnologiyaları dünyanı bir ovucda cəmləşdirib. Yeni hansısa radikal rüşeymin bu və ya digər dövlətin bətnində rahatca böyüməsi mümkün deyil. Bu rüşeymi elə bətdəncə boğmağa milyonlarla əllər uzana bilər. Zənnimcə, radikalizm, sadəcə, siyasi texnologiya vasitəsi kimi mövcud olacaq. Ehtiyac duyulduqda müəyyən qədər qabardılacaq, duyulmadıqda isə unudulacaq".

□ Cavansir ABBASLI

İranda prezidentliyə namizədlərdən hansı Azərbaycana sərf edir?

Qabil Hüseynli: "Həsən Ruhani 4 il öncə seçiqabağı verdiyi vədlərin hamısını yerinə yetirməsə də, bizim üçün daha münasibdir..."

Mayın 19-da İranda keçiriləcək prezident seçkilərinə dünyada maraq həddən artıq yüksəkdir. Artıq prezidentlik uğrunda mübarizə aparacaq namizədlərin sayına aydınlıq gəlib. Mindən çox iddiaçının qatıldığı prosesdə hazırkı ölkə rəhbəri Həsən Ruhani daxil olmaqla, 6 namizəd qeydə alınıb.

Sabiq prezident Mahmud Əhmədinejadın seçkiyə buraxılmaması da ciddi müzakirələrə səbəb olub. İranın keçmiş dövlət başçısı özü isə namizədlərdən heç birini dəstəkləməyəcəyini bəyan edib. Artıq indidən mayın 19-da seçkilərdə Qərb-Rusiya qarşıdurmasının yaşanacağına şübhə yeri qalmayıb. Belə ki, son 4 illik prezidentliyi dövründə H.Ruhani əvəz etdiyi M.Əhmədinejaddan fərqli olaraq, Qərblə ümumi dil tapa bildi. Bunu isə ABŞ başda olmaqla, nə Avropa dövlətləri unudub, nə də Rusiya. Mühafizəkar qüvvələrin qalib gəlmə ehtimallarının yüksək olduğunu gören Qərbin seçkilərə əl uzadacağından indidən təxmin etmək olar. Kreml isə hər vaxtlar H.Ruhaninin növbəti 4 ildə postunda qalmasında maraqlı deyil. Rusiyanın dəstəklədiyinə şübhə yeri

qalmayan M.Əhmədinejadın seçkilərə buraxılmamasından sonra rəsmi Moskvanın iddiaçılardan kimin üzərində dayanacağı maraq doğurur.

Azərbaycanda da qonşu ölkədə gedən proseslər yaxından izlənilir. Hansı namizədin qələbəsinin ölkəmiz üçün daha sərfəli olması ilə bağlı ən müxtəlif fikirlər var. Düzdür, əksəriyyət H.Ruhaninin postunda qalmasını Azərbaycan üçün daha məqbul hesab edirlər. Lakin digər iddiaçılar üzərində də polemika aparılır az deyil.

Siyasi analitik Elxan Şahinoğlu bununla bağlı öz facebook sahifəsində maraqlı təhlil paylaşmış. Rəsmi Bakının maraqlarına hansı namizədin uyğun gəldiyi barədə bunları qeyd edib: "Qərb kimi Azərbaycan da İranda şərti adı islahatçı olan kəsimin nümayəndəsinin presi-

dent seçilməsini istəyir. Məsələn, elə indiki prezident Həsən Ruhaninin vəzifəsinə davam etməsi rəsmi Bakının da maraqlarına cavab verir. Məhz Həsən Ruhaninin dövründə iki ölkə arasındakı əlaqələr inkişaf etdi, iqtisadi-ticarət mübadiləsi artdı, ortaq regional layihələrin icrasına başlanıldı. Bu baxımdan, Həsən Ruhani o birilərlə müqayisədə Azərbaycan üçün məqbul namizəddir. Təəssüf ki, Tehran Ermənistan siyasətini

dəyişdirmir, əvvəlki tək işğalçı dövlətlə əlaqələrini davam etdirirlər və bu amil haqlı olaraq Azərbaycan cəmiyyətində narazılıq doğurur. Ancaq bu siyasəti dəyişmək İran prezidentinin əlində deyil. Bu siyasətin dəyişməsi üçün də ali dini liderin icazəsi lazımdır. Ali dini lider milliyyətçə Azərbaycan türküdür və nə qədər mühafizəkar kürsünün sahibi olsa da, milli maraqları arxa plana atmamalıdır. Məsələn, keçən ilin aprel

döyüşlərində ali dini liderin Güney Azərbaycandakı təmsilçiləri Cümə namazlarında Azərbaycana dəstək ifadə edən ifadələr işlətdilər. Elə ali dini liderin özü də Qarabağla bağlı Azərbaycana dəstək ifadə edən açıqlama verib. Bütün bunlar ortada varkən milliyyətçə azərbaycanlı olan ali dini liderin niyə Ermənistanla da əlaqələrə üstünlük verdiyini anlamaq mümkün deyil.

Azərbaycanın siyasi dairələri və cəmiyyəti İranın ali dini liderindən Dağlıq Qarabağla bağlı daha qətiyyətli mövqe gözləyir. Ali dini lider Tehranın Ermənistan siyasətini müəyyənləşdirməsində mühüm rol oynaya bilər. Bu, İran-Azərbaycan münasibətlərində də keyfiyyətə yeni vəziyyət yaradar. Bu siyasətin dəyişməsinə də rəsmi Bakı da fəal ola bilər. Elə etmək lazımdır ki, İranla Azərbaycan arasında iqtisadi-ticarət münasibətləri, regional layihələrin sayı daha çox olsun ki, son nəticədə bu, Tehranın Ermənistanla bağlı xarici siyasətinə də təsir etsin. Bu mənada İran-Azərbaycan hökumətlərarası komissiyasının İrandan olan həmsədrli Mahmud Vaezinin fəaliyyətini müsbət qiymətləndirmək olar. Onun prezident Həsən Ruhaninin yanında nüfuzu böyükdür. Bu imkandan da istifadə etmək mümkündür".

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli H.Ruhaninin hakimiyyətdə qalmasını Azərbaycan üçün sərfəli sayır: "Həsən Ruhani 4 il öncə seçiqabağı verdiyi vədlərin hamısını yerinə yetirməsə də (xüsusilə Azərbaycan dilində məktəblər,

televiziya və radioların açılması, qadınlara hüriyyət məsələsində müəyyən haqların tanınması ilə bağlı vədlərini həyata keçirmədi), o həqiqətən Qərblə münasibətlərdə və öz ölkəsinin mövqelərinin dünyaya açılmasında, qəbul edilməsində çox çevik, pozitiv siyasət yürütməyi bacardı. Azərbaycanla münasibətlərdə də Ruhani kifayət qədər çeviklik, dinamiklik nümayiş etdirdi. Ölkə rəhbəri Ruhaninin dövründə iki dəfə İrana səfər etdi. İndi də Ruhaninin ölkəmizə cavab səfəri gözlənilir. Ruhani ölkənin müxtəlif təbəqələrinin maraqlarına cavab verən siyasət yürütməyi də bacardı. Bu siyasəti həyata keçirməklə dünyanın da rəğbətini qazana bildi. Düzdür, İranda mühafizəkarlarla Ruhani arasında fikir ayrılıqları var. Amma hər halda, o, İran üçün böyük işlər gördü. Məsələn, Amerikada dondurulan milyardlarla vəsaitin geri qaytarılmasına, tətbiq edilən bir çox sanksiyaların bəzilərinin aradan qaldırılmasına nail oldu. Ən əsas isə neft ixracına və istehsalına nail oldu. Bu da hazırda ölkə iqtisadiyyatına böyük mənfəət verməkdədir. İran dirçəlir, adambaşına düşən milli gəlir səviyyəsi günbəgün artır. Bu da onu göstərir ki, Ruhaninin yeritdiyi siyasət ciddi nəticələr verir. Bu nöqtəyi-nəzərdən hesab edirik ki, Ruhani hakimiyyətdən gədersə, İranda mühafizəkar, qatı iranpərəst siyasət yürüdülcək. Beynəlxalq ictimai rəylə də hesablaşmamağa çalışacaq. Zənnimcə, Ruhaninin yenidən prezident seçilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinə tam cavab verən addım olardı".

□ Cavansir ABBASLI

Azərbaycanda şok hadisə baş verib. Goranboy rayonunda yaşayan tanınmış biznesmen Mustafayev Qalib Hidayət oğlu Amon və İsida adlı cins itlərinə toy edib. Avtosfer.az saytı günün əvvəlində xəbər yaydı ki, toy məclisi bugünlərdə Goranboy rayonunda həmin iş adamına məxsus "Qalib Group" MMC-nin zavodunun həyətidə baş tutub. Məclisdə çoxlu qonaqlar olub. Onların arasında vaxtilə keçmiş MTN-in Zaqatala və Goranboy rayon şöbələrinin rəisi işləmiş, "Turba Əli" kimi tanınan şəxs də olub. İş adamı itlərin toyuna qonaqları xüsusi dəvətnamə ilə çağırıb.

Sayı yazır ki, Q. Mustafayev əqli qüsurlu şəxsi də məclisə çağıraraq qonaqlarla birlikdə onu ələ salıb, itlərin şərəfinə sağlıq dedizdirib və onunla şit zarafatlar edərək əyləniblər. İş adamı itlərinə plov və kabab bişirdirib. Həmin yeməklərdən qonaqlar da yeyib. Məclisdə iştirak edən digər qonaqlar da itlərin şəninə sağlıq deyib onlara xoşbəxtlik arzulayıblar.

Məclisi aşıq idarə edib və saz və balabanla mahnılar səslənib, itlərin sağlığına xoş sözlər deyilib.

Qeyd edək ki, Qalib Mustafayevin qardaşı Xəliq Mustafayev də biznesmendir və xaricdən Azərbaycana elektronika malları gətizdirir.

Qalib Mustafayev həmçinin "Evalar", "Regular", "Supermax" firmalarının rəhbəridir. Bu firmaların hamısı "Qalib Group" MMC-nin tərkibindədir. Onun "Bentley" və "Jeep Wrangler" markalı maşınlarla sahib olduğu bildirilir. Oğlunun və qızının da bahalı "Porsche", "Mercedes" və "Jeep" markalı maşınları var.

Maraqlıdır ki, Qalib Mustafayev itlərinə toy edib pul xərclədiyi bir vaxtda onun bacısı Mustafayeva Nüşabə Hidayət qızı müxalifətin mitinqlərində iştirak edərək dolanışığının aşağı səviyyədə olmasından gileylənib. O, 35 il müəllim işlədiyini və indi aldığı pensiyanın az olduğunu deyib.

Qalib Mustafayev: "Mən toy etməmişəm...."

Məsələyə münasibət bildiren

Qalib Mustafayev AzVision.az-a

bildirib ki, həmin vaxt dostları ilə

bir araya gələrək yeyib-içmişlər:

"Biz 4-5 nəfər bir yerə toplaşmış, yemək yemişik. Buna haqqımız yoxdurmu? Zarafat etməyə haqqımız var. Həmin öz dostu ilə zarafat edir, deyib gülür də. Biz də öz aramızda zarafatlaşmışıq. Niyə insanları şəxsi həyatına müdaxilə edirlər? Mən 200-ə yaxın ailəyə çörək verirəm. Belə xəbərləri gözü götürməyən insanlar yazıy-ıb. İmicimə zərbə vurmaq istəyirlər. Məni gözəndən salmağa çalışmasınlar. Hansı ağıllı ite toy edər?! Bu gülüncüdür. Bizim itimiz, pişiyimiz, qoyunumuz da var. Heyvanlar aləmini sevirik. Həmin it o boyda şirkəti qoruyur. Kimisə işdən çıxarmış, bizdən heyl almaq üçün bu videonu yayıb. Biz taniyan taniyır. Camaat itinə kostyum geyindirir. Burada ayıb nə var ki?"

"Yeni Müsavat" isə yazır ki, videogörüntülərdə it toyunun təfərrüatları da öz əksini tapıb. Üzərində "evləndirilən" itlərin adları olan tort, eyni zamanda onların "bəy-gəlin" aksesuarlarında ki görüntüləri, daha sonra masadakı "toy aşından" itlərə də yedizdirilməsi bunun heç də sıradan dost məclisi olmadığını sübut edir. Əksinə, it həvəskarı olan iş adamının buna bir hobbisi olaraq

qeyd edənə qədər 7 il birlikdə yaşayıblar.

O da qeyd olunub ki, gəlinliyi avstraliyalı modelyer Kreyq Breybuq hazırlayıb və onun qiyməti 1,6 min dolları təşkil edib. Bəy üçün kostyumu isə Melbrundan olan dizayner Qodvin Hilli hazırlayıb.

Amerikada it toyuna 250 min dollar xərclənib

Nyu-Yorkun "Jumeirah Essex House" otelində dünyanın ən bahalı it toyu olub. Gəlin Beybi Houpdur. Onun sahibi itlərin hüquqlarının müdafiəçisi Vendi Dayamondur. Həmin qadın Beybini yetimxanadan götürüb və qızlığa qəbul edib ona öz familiyasını verib.

Bəy isə virciniyalı kaniş (rusca "pudel" deyirlər) Çilli Pasternakdır. Toya 250 min ABŞ dolları xərclənib. Toy paltarları 6 min dollara başa gəlib. 300-dən çox insan və it toya dəvət edilib. Yemək xərci 5 min ABŞ dolları təşkil edib. Musiqiçilərə isə 15 min dollar verilib. Toy salonunu bir vaxtlar Bill Klintonla işləmiş çiçək mağazaları bəzəyiblər. Tortu isə "Cake Boss" realiti-şou-udan Baddi Valastro hazırlayıb.

Toya qonaqlara 5000 dollar dəyərində suşi təqdim edilib. Heyvanlar üçün bu şad gündə 7 nəfərdən ibarət orkestr qonaqları əyləndirib. Musiqiçilər 15 min dollar qarşılığında toya gəl-

məyə razılıq veriblər.

Məlumatla görə, evli itlər mərasimdən sonra bal ayına göndəriliblər. Toyda stolun qiymətinin 250-10000 dollar arasında dəyişdiyini bildirilir.

Toydan əldə edilən gəlir sahibsiz və xəstə heyvanlar üçün vəsait toplayan dərmanə veriləcək.

Qeyd edək ki, 2014-cü ilin ortalarında Peruda da kütləvi it toyu keçirilib. Həmin vaxt təqribən 40 heyvan iştirak edib. 2013-cü ilin avqustunda isə Şri Lankada doqquz it cütlüyünün nikah mərasimi keçirilib.

Bir neçə il bundan əvvəl isə Türkiyədə heyvansevər bir cütlük öz toyunda maraqlı bir jest etmişdi. Onlar toya gələcək qonaqlardan onlara hər hansı hədiyyə əvəzinə, sahibsiz itlərə yardım məqsədilə it yeməyi gətirməsini xahiş etmişdi. Yəni bu formada it sevgisi də olur. Amma Azərbaycandakı nümunə hər zamankı kimi, bərbaddır. Çünki ölkədə insanların aclıq və səfalet içində yaşadığı bir dövərdə belə dəbdəbəli məclislər ilk növbədə qıcığ doğurur. Psixoloqlar isə sübut edib ki, əslində heyvanlarla bağlı keçirilən bütün şou xarakterli tədbirlər insan eqoizminin bir təzahürüdür. İnsanları itləri sevmələrindən daha çox bunu ətraf ələmə nümayiş etdirmək istəyirlər.

Amma buna pozitiv baxanlar da var. Məsələn, yazar Aysel Əlizadə baş vermiş bu hadisəyə fərqli rəğbət baxıb:

"İtləri öldürür, həşir salınır. Evləndirib əzizləyirlər, həşir salınır. İndi bir nəfər itlərini evləndirir, lokal çevrədə məclis qurub əylənir. Məne maraqlı gəldi, düzü. Heyvanlara sevgidir. İşqıldır, fərqli dünyası var adamın. Deyir malını insana etibar edərsən, əldən gedər, itə etibar edərsən, qoruyar. Nəyi pisdidi, anlamadım. İmkan verməyir ki adam fərqli nəse etsin. Gedib şadlıq evi bağlatdırmayıb. Sadə masadır, dostları ilə öz ərazisində parti edir. Biabırçılıq da görmədim".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Bacısı dolanışığından gileylənən biznesmen itinə toy elədi...

İtin adına bişirilən tort, itlərə yedizdirilən aş və daha nələr; toy sahibi inkar etdi, prosesi müdafiə edənlər tapıldı, amma...

İtlərin nikah mərasimi çoxsaylı gül-çiçəklə bəzədilmiş geniş zalda həyata keçirilib. Nişan üzükleri yerinə bəy və gəlin mopslar yaxalılar taxıblar. Xeyriyyəçi təşkilatın rəhbəri deyib ki, toy mərasiminə biletlər bir neçə gün öncədən satılıb. Jasmin və Casper adlı itlər isə toylarına qədər düz 7 il birlikdə yaşayıblar.

O da qeyd olunub ki, gəlinliyi avstraliyalı modelyer Kreyq Breybuq hazırlayıb və onun qiyməti 1,6 min dolları təşkil edib. Bəy üçün kostyumu isə Melbrundan olan dizayner Qodvin Hilli hazırlayıb.

Amerikada it toyuna 250 min dollar xərclənib

Nyu-Yorkun "Jumeirah Essex House" otelində dünyanın ən bahalı it toyu olub. Gəlin Beybi Houpdur. Onun sahibi itlərin hüquqlarının müdafiəçisi Vendi Dayamondur. Həmin qadın Beybini yetimxanadan götürüb və qızlığa qəbul edib ona öz familiyasını verib.

Bəy isə virciniyalı kaniş (rusca "pudel" deyirlər) Çilli Pasternakdır. Toya 250 min ABŞ dolları xərclənib. Toy paltarları 6 min dollara başa gəlib. 300-dən çox insan və it toya dəvət edilib. Yemək xərci 5 min ABŞ dolları təşkil edib. Musiqiçilərə isə 15 min dollar verilib. Toy salonunu bir vaxtlar Bill Klintonla işləmiş çiçək mağazaları bəzəyiblər. Tortu isə "Cake Boss" realiti-şou-udan Baddi Valastro hazırlayıb.

Toya qonaqlara 5000 dollar dəyərində suşi təqdim edilib. Heyvanlar üçün bu şad gündə 7 nəfərdən ibarət orkestr qonaqları əyləndirib. Musiqiçilər 15 min dollar qarşılığında toya gəl-

məyə razılıq veriblər.

Məlumatla görə, evli itlər mərasimdən sonra bal ayına göndəriliblər. Toyda stolun qiymətinin 250-10000 dollar arasında dəyişdiyini bildirilir.

Toydan əldə edilən gəlir sahibsiz və xəstə heyvanlar üçün vəsait toplayan dərmanə veriləcək.

Qeyd edək ki, 2014-cü ilin ortalarında Peruda da kütləvi it toyu keçirilib. Həmin vaxt təqribən 40 heyvan iştirak edib. 2013-cü ilin avqustunda isə Şri Lankada doqquz it cütlüyünün nikah mərasimi keçirilib.

Bir neçə il bundan əvvəl isə Türkiyədə heyvansevər bir cütlük öz toyunda maraqlı bir jest etmişdi. Onlar toya gələcək qonaqlardan onlara hər hansı hədiyyə əvəzinə, sahibsiz itlərə yardım məqsədilə it yeməyi gətirməsini xahiş etmişdi. Yəni bu formada it sevgisi də olur. Amma Azərbaycandakı nümunə hər zamankı kimi, bərbaddır. Çünki ölkədə insanların aclıq və səfalet içində yaşadığı bir dövərdə belə dəbdəbəli məclislər ilk növbədə qıcığ doğurur. Psixoloqlar isə sübut edib ki, əslində heyvanlarla bağlı keçirilən bütün şou xarakterli tədbirlər insan eqoizminin bir təzahürüdür. İnsanları itləri sevmələrindən daha çox bunu ətraf ələmə nümayiş etdirmək istəyirlər.

Amma buna pozitiv baxanlar da var. Məsələn, yazar Aysel Əlizadə baş vermiş bu hadisəyə fərqli rəğbət baxıb:

"İtləri öldürür, həşir salınır. Evləndirib əzizləyirlər, həşir salınır. İndi bir nəfər itlərini evləndirir, lokal çevrədə məclis qurub əylənir. Məne maraqlı gəldi, düzü. Heyvanlara sevgidir. İşqıldır, fərqli dünyası var adamın. Deyir malını insana etibar edərsən, əldən gedər, itə etibar edərsən, qoruyar. Nəyi pisdidi, anlamadım. İmkan verməyir ki adam fərqli nəse etsin. Gedib şadlıq evi bağlatdırmayıb. Sadə masadır, dostları ilə öz ərazisində parti edir. Biabırçılıq da görmədim".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Aktyor hansı səviyyədə savad yiyəsi olmalıdır? - həmkar rəyləri

Son zamanlarda bəzi tanınmış sənət adamlarının, aktyor və aktrisaların savadsız olması haqda fikirlər gündəmə gəlir. Sənətçilər nəinki intellektual səviyyəli primitiv suallara, hətta öz sahələri ilə bağlı klassik suallara cavab vermə bilmir, özlərini çətin vəziyyətdə qoyurlar. Bəs aktyor, aktrisanın savadı hansı səviyyədə olmalıdır? Sənətçilər kino sahəsi ilə bağlı dünyada baş verən yenilikləri izləməlidirlərmi?

Əməkdar incəsənət xadimi, tanınmış kinorejissor və kinoşünas Ayaz Salayev məsələni bu cür şərh etdi: "Eşitdiyimə görə, tarixdə bir çox dahi aktyorlar o qədər də savadlı olmayıb. Aktyorun daxili məzmunu savadlı olmalıdır, savad əsas deyil. Yəni şəxsən mən düşünürəm ki, aktyorda mütləq savad və ya bilik olmalıdır. Elə aktyorlar var ki, böyük şəxsiyyətlərdir, onların daxili məzmunu var ekranda, amma baxanda görürsən ki, tam savadsızdır. Adını qeyd etmək istəmədiyim məşhur aktyor var, hazırda dünyasını dəyişib, bütün Azərbaycan filmlərindəki ziyalı obrazlarını məhz həmin aktyor yaradıb. Halbuki çox savadsız adamlardan biri olub. Həqiqətən ekrandan onun savadsız olduğunu müəyyən etmək olmurdu".

Əməkdar incəsənət xadimi, tanınmış kinorejissor Əbdül

Ayaz Salayev:
"Dahi aktyorların çoxu savadlı olmayıb"

Əbdül Mahmudbəyov:
"Mütləq savadlı, ziyalı olmaq lazımdır"

Mahmudbəyov isə qeyd etdi ki, aktyor, sənətkar mütləq ziyalı, savadlı olmalıdır: "Bu gün dünyaya hər kəsə açıqdır. Texnoloji vasitələrin inkişafı bizə imkan verir ki, dünyada baş verənləri anımdaca öyrənək, məlumat alaqlıq, maariflənək. Əgər dünyaya inteqrasiya edirik, lazımdır ki, az da olsa yeniliklər haqqında məlumatımız olsun. Təbii ki, aktyor böyük bir mədəniyyətin, ideologiyanın daşıyıcısı, bədii obraz yaradan insandır. Bədii obrazı yaradanlar elə-belə insanlar deyil ki, ustadlar, sənətkarlar, şöhrətli yazıçılar, kinodramaturqlar var. Və bütün bunları ekranda lazımi səviyyədə canlandırmaq üçün ən azı onların yaradıcılığında, dünya görüşündən, ədəbi mühitdəki səpkillərdən mütləq xəbərdar olmalıdır".

Müsahibimizin sözlərinə görə, sovet dönəmində üç cür aktyor məktəbi olub: "Onların birində yüksək səviyyəyə malik aktyorlar, ikinci hissəsində sırf koloritli, yəni təbii istedadın hesabına tanınan, məsələn, Nəsimə Zeynalova kimi aktyorlar, üçüncü hissədə

isə 2-3-cü rolları oynayan aktyorlar olub. Aktyorların hamısından yüksək səviyyədə intellektual istəmək nə dərəcədə doğrudur deyə bilmərəm, amma xatırlayıram ki, biz tələbə olanda Adil İsgəndərov müəmmədi olaraq soruşurdu ki, "qadın, filan filmdə bir monoqu deyən aktyor var ha?", o saat deyirdik ki, "filan aktyordur, filankəsin filmidir". Bunlar istər fərdi şəkildə, istərsə aktyor, aktrisanın öz intellektual səviyyəsini inkişaf etdirmək, zənginləşdirmək üçün müəyyən biliklərdir. Mən həmişə demişəm ki, dünya mədəniyyətində baş verənlərdən xəbərdar olan, öz üzərində işləyən, intellektual, ziyalı aktyorlar ekranda baxan kimi seçilir, tanınır. Ekranda görürsən ki, he, filan aktyor düşüncəli, danışa, intonasiyaları edə bilir, danışıqlarını dərk edir, tərəf müqabilini hiss edə bilir. Aktyor var ki, mexaniki olaraq obraz yaradır və bu, ekranda hiss olunur. Bu baxımdan, o əqidədəyəm ki, bəli, dünya dəyişir, mütləq savadlı, ziyalı olmaq lazımdır".

□ **Xəlida GƏRAY**

İkinci grup əlil niyə sosial yardım ala bilmir...

Nazirlik: "Onun iddiaları əsassızdır; istifadəsində olan torpaq payı haqqında məlumatı sistemə daxil etmədiyi analitik yoxlama zamanı aşkar olunub"

Səki şəhər sakini Kənan Əhmədov redaksiyamıza gələrək, sosial yardım ala bilməməsindən şikayətlənib. İkinci grup əlil olan şikayətçi qeyd edib ki, yaşayış vəziyyəti ağır olduğundan Şəki şəhəri Əhalinin Sosial Müdafiə Mərkəzinə müraciət etsə də, sosial yardım ala bilməyib:

"Vəziyyətim çox ağırdır, evsiz-eşiksizəm, üstelik, öhdəliyimdə iki azyaşlı uşaq var. Ayda 55 manat təminat alıram, amma bu pulla dolanmaq olarmı? Bunun üçün Şəki şəhəri Əhalinin Sosial Müdafiə Mərkəzinə müraciət edib sosial yardım almaq istədim. Lakin mərkəzin rəhbəri Elçin Səferov hər cür bəhanə mənə idarədən uzaqlaşdırmağa çalışdı. Vəziyyətimi bildirdim, dedim ki, iki azyaşlı övladım var, yaşamağa evim də yoxdur. Lakin o, mənə qəbul etmək istəmədi. İş belə görüb Prezident Administrasiyasına, Nazirlər Kabinetinə müraciət etdim. Tapşırıq verildi ki, mənim şikayətimə baxılsın. Yenidən mərkəzə getdim, amma orada mənə qarşı qıcıqlandırıcı davranışlar oldu. Daha son-

ra polisə zəng vurub dedilər ki, guya mən idarədəki işçilərə qarşı kobud davranışlar edir, dalaşırım. Ünvanladığım ərizəyə də 3 saatdan sonra cavab gəldi ki, mənim adıma torpaq sahəsi olduğundan sosial yardım ala bilmərəm. Halbuki həmin torpaq sahəsi mənim atamın adınadır".

Şikayətçi artıq intihar həddinə çatdığını bildirib: "Yaşayış vəziyyətim çox

ağırdır. Bütün bu olanlardan sonra az qalır ki, sonda intihar edim, ya da əlimdən bir xəta çıxsın. Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm ki, bu məsələdə mənə köməklik göstərsinlər".

Məsələ ilə bağlı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin mövqeyini öyrəndik. Qurumun ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Elman Babayev məsələyə bu cür aydınlıq gətirdi: "Şəki rayonu Oxud kənd sakini Əhmədov Kənan Nəmet oğluna 2003-cü ildə nevroloji xəstəlik səbəbindən III qrup, 2014-cü ildə isə həm nevroloji (psixi), həm də ağciyər xəstəliyinə görə II qrup əlillik təyin olunub. Hazırda əlilliyə görə aylıq sosial müavinətlə təmin olunur. Ötən dövrdə dövlət tərəfindən dəfələrlə birdəfəlik maddi yardımlarla təmin edilib.

Həmçinin əvvəlki dövrlərdə Əhmədov Kənan Nəmet oğlunun ailəsinə iki dəfə sosial yardım təyin olunub. Ünvanlı dövlət sosial yardımı sistemi elektronlaşdırıldıqdan sonra elektron müraciəti nəzərə alınaraq onun ailəsinə yardım təyinatı aparılsa da, istifadəsində olan torpaq payı haqqında məlumatı sistemə daxil etmədiyi analitik yoxlama zamanı aşkar edilib, bu səbəbdən qanunvericiliyin müvafiq maddəsinə əsasən ailəsinə sosial yardım təyinatından imtina edilib".

Qurumun əməkdaşı qeyd etdi ki, şikayətçi bundan sonra müxtəlif dövlət orqanlarına şantaj xarakterli müraciətlər edərək, ona mütəmadi olaraq pul ödən-

məsini tələb edib, əks halda, yuxarı instansiyalara onlardan şikayət edəcəyini bildirib:

"Növbəti dəfə 13 aprel 2017-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Şəki rayon şöbəsinə müraciət edərək onun ailəsinə nəyin bahasına olursa, olsun sosial yardım təyin olunmasını tələb edib. Şöbənin rəhbərliyi tərəfindən ona sosial yardımın alınması üçün yenidən elektron qaydada müraciət etmək hüququnun olduğu, bu sahədə həтта texniki köməklik göstəriləcəyi bildirilib. Lakin Əhmədov Kənan Nəmet oğlunun sosial yardımın alınmasından ötrü elektron qaydada müraciət etməsi üçün ailənin təmsilçisi olması barədə notarial qaydada təsdiq edilmiş ərizəsinin hüquqi qüvvədə olma müddəti bitib. Ailə münafiqəsi zəminində xeyli müddətdir ki, həyat yoldaşı uşaqlarını (ailədə iki uşaq var) da götürüb İmişli rayonuna, ata evinə qayıtdığından, o, ailəni təmsil etməsi barədə notarial qaydada təsdiq edilmiş yeni ərizəni ala bilmir.

Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Şəki rayon şöbəsinə də müraciət edərək bu ərizənin ona verilməsi üçün notariat orqanına "tapşırıq" verilməsini təkid edib. Şöbənin rəhbərliyi isə bunun hüquqazidd olduğunu bildirdikdə Əhmədov Kənan Nəmet oğlu növbəti dəfə təhdid edərək yuxarı instansiyalara onlardan şikayət edəcəyini bildirib".

□ **Xalidə GƏRAY**

Tarkan Bakı konsertindən 500 min dollar qazanacaq

Türkiyənin məşhur müğənnisi Tarkan İyunun 23-də "Formula 1" yarışlarının açılış günü Bakıda konsert verəcək. Türkiyə mətbuatında artıq müğənninin Bakı konsertindən qazanacağı qonorarın məbləği yayımlanıb. Məlumatə görə, müğənni bu konsertdən 500 min dollar qazanacaq. Müğənni baş tutacaq konsertdə həm mahnıları, həm də rəqsləri ilə xüsusi proqram hazırlayır. Ötən gün isə Tarkan sosial şəbəkədə konsertin reklam fotosunu paylaşaraq "həyəcanlıyam" deyərək qeyd edib.

Xatırladaq ki, "Formula 1" Azərbaycan Qran Prisi ölkəmizdə ötən ildən etibarən 5 il müddətində keçiriləcək. 2016-cı ildə yarış çərçivəsində dünya şöhrətli ulduzlar - Kris Braun, Enrike İqlesias və Farel Uilyams paytaxtımızda təşkil olunan konsertlərdə çıxış ediblər. İkinci dəfə baş tutacaq "Formula 1" yarışına isə bu il 23-25 İyun tarixlərinə təsadüf edir.

□ **Xalidə GƏRAY**

Bakıda məktəb direktoru pəncərədən yıxılıb öldü

Bakıda məktəb direktoru faciəli şəkildə ölüb. Yasamal Rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisə İnşaatçılar prospekti, 33A ünvanında qeydə alınıb. Bakı şəhər sakini, 1968-ci il təvəllüdü Polad Hüsnu oğlu Əjdərov yıxılaraq ölüb.

«Trend»in məlumatına görə, Bakı şəhər sakini, 1968-ci il təvəllüdü Polad Hüsnu oğlu Əjdərov həmin ünvanda yerləşən binanın 6-cı mərtəbəsindəki mənzilinin pəncərəsindən yıxılaraq ölüb. Məlumatə görə, P.Əjdərov mənzilinin pəncərəsindəki toru təmir etmək istəyib. Həmin vaxt müvazinətini itirən P.Əjdərov pəncərədən yıxılıb və hadisə yerində dünyasını dəyişib.

P.Əjdərov paytaxtın Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsindəki 72 saylı məktəb-lisey kompleksinin direktoru olub. O, bir neçə ildir ürək xəstəliyindən əziyyət çəkirmiş. Direktor bu il martın 1-də səhhəti ilə bağlı öz ərizəsi ilə vəzifəsindən azad edilib və yaxın günlərdə ürək əməliyyatı keçirəcəkmış.

İqtisadiyyat Universitetinin I kurs tələbəsi Mustafayev Toğrul Firidun oğlunun adına olan tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

Mehdiyev Turan Ağəli oğlunun adına olan Buzovna qəsəbəsi 311/19 bağ sahəsinin sənədləri itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

Buzovna qəsəbəsi ərazisinin 311/19 nömrəli bağın istifadəyə verilməsi haqqında 38271 sayılı müqavilə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İzrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! XƏSTƏLİKDƏN ƏZAB ÇƏKƏN İNSANLARA ƏSASƏN KİŞİLƏRƏ! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmaybsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyətli müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər; Qipertrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermanın azalması və itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafdan qalması;
- * Hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqalarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və hərəkət çətinlikləri;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qəribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

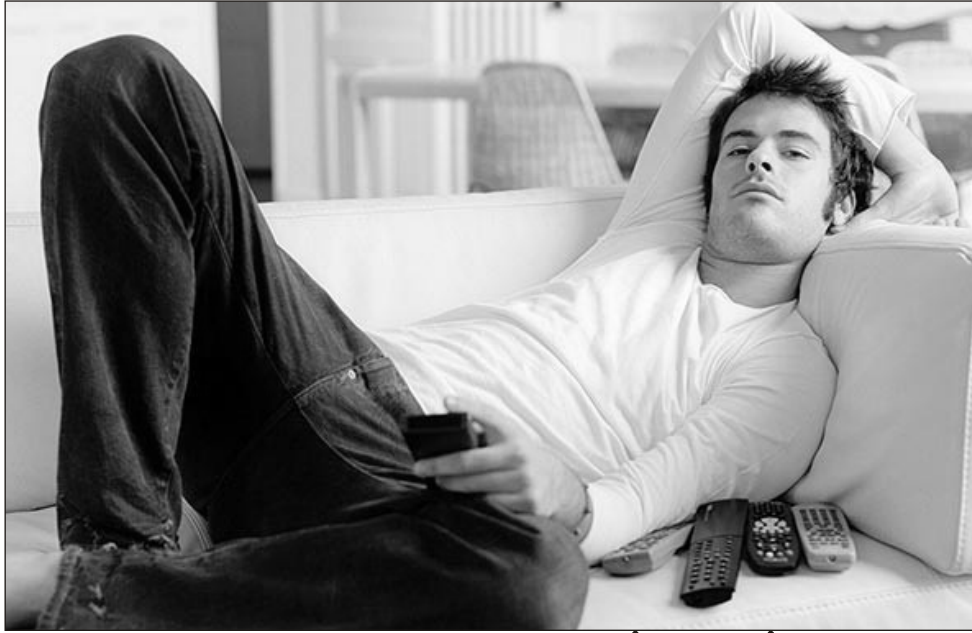
Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Daha bir bazar gününü geridə qoyduq. Çoxumuz üçün istirahət, böyük əksəriyyətimiz üçün işlə dolu bir gün arxada qaldı. Azərbaycan insanı həftə sonlarını daha çox iş-güclə, ən yaxşı halda isə qonaq qəbul etməyə, qonaq getməyə sərf edir. Halbuki dünyada ən çox uğura sahib olan insanlar həftə sonu istirahətə çox önəm verirlər.

Onlar bu istirahətin az qala, hər saatını, dəqiqəsini həssaslıqla planlaşdırır, yeni həftəyə köklənmək üçün şənbə-bazar gününə hədsiz dərəcədə önəm verirlər. Yaxşı, bəs nə edirlər? Uğurlu bir həftə üçün həftə sonunun necə keçirilməsi şərtidir?

Bəli, siz də bütün həftə boyu səbirsizliklə gözlədiyiniz tətil gününüzde saysız-hesabsız insanın etdiyi səhvlərə yol verə bilərsiniz: boş oturma, səhərdən axşamədək bir kreslodan digərinə keçmə, əlinizdə televizor pultu, üstünüzdə pijama ilə vaxtı öldürə bilərsiniz. Gün qaralmağa başlayanda da "bir bazar günü daha bitdi" deyərək düşünərək, içini dolduran sıxıntıyla növbəti günü gözləməyə başlayırsınız. Təbii olaraq, belə situasiyada da özünüzü bədbəxt saya bilərsiniz. Çünki bir tətil gününüzü daha boş yerə keçirmiş, dişə toxunan heç bir şey etməmişsiniz. Növbəti günün bazar ertəsi olduğunu düşünərək yaşadığınız stressi ikiye qatlayıb, "sabah nə edəcəyəm" qorxusu ilə tətil gününüzü yekunlaşdırmısınız.

Bazar gününü ağıllı şəkildə keçirmək istəyənlərin etməli olduğu ilk şey... tətili yataaraq keçirməkdir. Bunun üçün də şənbə axşamı, hər zamanki kimi, erkəndən yatmalısınız. Sanki ertəsi gün işə gedəcəksiniz kimi düşünməlisiz. Həftənin digər günlərində saat neçədə yatırırsınızsa, eyni saatda yatağa gir-

Bazar gününü belə keçirsəniz, uğur qazanarsız - həftənin son gününün dadını necə çıxarmalı?

"Geridə qalan həftəsonu barədə maraqlı tezislər, onu əyləncəli keçirməyin yolları..."

məlisiniz. Beləliklə, bazar sabahı da erkəndən oyanmanın zövqünü yaşaya bilərsiniz. Çünki gününtəyə qədər yatdıqımızda həm günün böyük hissəsini qacırmiş, həm də yuxu sistemini pozmuş olursunuz. Bunun əvəzinə erkəndən qalxaraq, səhər yeməyinizi yeyib, duşunuzu ala bilərsiniz. Günü geri qalan hissəsində isə bir sürü fərqli şey edə bilərsiniz.

Uğurlu insanlar tətil gününün böyük bir qismini hobbilərinə həsr edir. Çünki həftə boyu iş

gününün stressi buna vaxt ayırmağa imkan vermir. Daha bir məqam isə tətil günlərində bu insanların öz sevdikləri ilə vaxt keçirməsidir. Çünki nə qədər zorlansanız da, zamanınızı nə qədər yaxşı idarə etsəniz də, iş günlərində sevdiklərinizə lazımı qədər vaxt ayıra bilmirsiniz. Axi hər axşam işdən çıxıb evə gəndə qrafikiniz sabit olur: eyninizi dəyişir, yemək yeyir və sonra bir də baxırsınız ki, gecə yarısı olub. Və siz ailenizlə doğru-dürüst danışı, dərdləşə, gözəlliklə-

ri paylaşa bilmirsiniz. Öncəliyinizin onlar olduğunun fərqi varmıdır? Tənbəllik etmək yerinə, əyləncəli planlar quraraq həftənin sonunun dadını doyuncaya çıxarmalısınız.

Uğurlu insanlar günlərdən bazar olanda özləri üçün bir iş görmənin zamanı gəldiyini bilirlər. Həftənin yorğunluğunu və stressini çıxarmaq üçün də sevdikləri şeylərlə məşğul olurlar. Amma bununla paralel, bazar günü mütləq hərəkət etməli, idmanla məşğul olmalısınız. Çün-

ki böyük ehtimalla siz də iş günlərində idman etməyə vaxt tapa bilmir və bu vacib mövzunu yaddan çıxarırsız.

Doğrudur, bazar günü ele dəlil kimi idman etməsəz də, bir az hərəkət etməyə çalışmalısınız. Məsələn, qaçmağa çıxma bilərsiniz, sevdiniz idman növü ilə məşğul olursuz. Yəni nə edərsəzə edin, amma bir formada əzələlərinizin işlədiyindən əmin olun. Çünki sağlam yaşamaq üçün idman olmazsa olmaz.

Bu arada yorğun bir həftədən sonra insanlar özlərini mükafatlandırmağı da sevirlər. Çünki bunu haqq etdiklərinin yüz faiz fərqi vardır. İşlərini uğurla tamamlamış olduqları üçün özlərinə də bir "jest" edirlər. Məsələn, uzun-uzun hamamda qalırlar, sevdikləri işlə

olduğunu da yaxşı bilirlər. Məhz bu səbəbdən bir çox hallarda həftəlik yox, günlük planlar hazırlayırlar. Beləcə, bazar axşamı çatanda bir çox adamın ağlına qurcalayan "sabah nə edəcəyəm, tətil yenə bitdi, böyük bir həftə necə keçəcək" kimi düşüncələr ucbatından stress yaşamadan da qurtulmuş olurlar. Əgər siz də bu dərdlərdən qurtulmaq istəyirsinizsə, tətil gününüzdə bir yarım saatınızı plan qurmaq üçün ayırmalısınız. Bütün həftənin proqramını hazırlamasaz belə, ən azından bazar ertəsi gününün planını hazırlamalısınız. Bununla da məlum "bazar ertəsi sindromu"ndan qurtulmuş, ümumiyyətlə, onu özünüzə yaxın buraxmamış olursuz.

Daha bir məqam... Bizlərdən fərqli olaraq, avropalılar və dünyanın inkişaf etmiş ölkələrindəki insanlar üçün həftə sonu işdən tam qopma məqamıdır. Bir çox insanlar həmin günlərdə, ümumiyyətlə, mobil telefonun varlığını unudurlar. Görüşmələr, işlə bağlı danışıqlar minimuma endirilir. Üstəgəl, bazar günü gününtədən sonra yeni həftəyə köklənmə zamanıdır. Bazar axşamı publara, gecə klublarına əylənməyə gedən iş adamını siz çətin ki, görərsiz.

Çünki Avropa, Amerika kimi inkişaf etmiş ölkələrdə həftənin əyləncəyə ayrılan günləri cümə günü saat 4-dən bazar günü gününtə saat 2-3-ə qədərdir. Məlum, cümə günləri qısa iş günü hesab olunduğu üçün insanlar əyləncə qrafiklərini bir gün öncədən, yəni cümə axşamından müəyyənləşdirir. Bazar günü, gününtədən sonra isə artıq əyləncə mərhələsi qapanır. Son nəticədə isə daha uğurlu, enerjili və bərəkətli bir iş həftəsi əldə edirlər.

□ Sevinc TELMANQIZI

Yazda payız havası... səbəb nədir?

Telman Zeynalov: "İqlim hər 60-70 ildən bir dəyişilir"

Bir səhər oyanırsız gözəl günəşli və isti hava var, bir səhərsə oyanırsız ki, hava küləkli və soyuqdur. Aprel ayının sonları olmasına baxmayaraq, hava şəraiti hələ də qeyri-sabit keçir, güclü külək əsir, bəzi rayonlarda isə yağış yağır. Hər kəs yazın tərəvətinə hiss etmək, artıq qardeşobunu rəngarəng yaz geyimləri ilə bəzəmək istəsə də, küləkli hava şəraiti buna imkan vermir.

Qeyd edək ki, bir sıra ölkələrdə isə yaz fəslə olmasına baxmayaraq, qış havası yaşanır və qar yağır. Məsələn, Moskva, İsveçrə və Moldovada qarlı hava şəraiti hökm sürür. Ekoloqlar hər 60-70 ildən bir iqlim dəyişikliyi baş verdiyini bildirirdilər. Maraqlıdır, yazın bu çağında bu cür hava şəraitini iqlim dəyişikliyi hesab etmək olarmı?

Ekoloq Telman Zeynalov hazırda 60-70 ildən bir baş verən iqlim dəyişikliyi yaşadığımızı bildirdi: "Bu, iqlim dəyişikliyi. Buzlaqlar əriyir. Buzlaqlar əridikcə Şimal Buzlu okeandan tutmuş Sakit okeanın, Atlantik okeanın suları soyuyur. Soyuduqca da quruya soyuq havaları getirir. Hələ indiyə qədər Azərbaycanda aprel ayının

temperaturu müsbət təyin olunub. Yadımdadır ki, biz 1953-54-cü illərdə aprel ayında tek köynəklə gəzirdik. İndi həmin havalar yoxdur. İqlim hər 60-70 ildən bir dəyişilir. Yeni isinir, soyuyur. Hazırda biz iqlim dəyişikliyi yaşayırıq. Bu, Allahın iqlimə qoyduğu qanundur, buna heç kim müdaxilə edə bilməz. Son dövrlərdə bəzən ərazilərdə, çay kənarlarında, hətta şəhərin özündə də görürük ki, torpaq yatdı, də-

rə əmələ gəldi. Bunu öyrənmək lazımdır ki, niyə baş verir. Torpaqdakı metan və digər qazlar torpağa yaxın olduğuna görə birbaşa səmaya qalxır, bu isə uçurum əmələ gətirir. Belə proseslər çox olur".

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin rəsmi saytında olan məlumata görə, aprel 24-də davam edən küləkli hava bu gün də, yeni aprel 25-də də davam edəcək. Belə ki, Bakıda və Abşeron

yanımadasında güclü şimal-qərb, şimal küləyinin əsəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin saytında yer alan məlumatlara görə, hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gecəyə doğru bəzi yerlərdə qısamüddətli yağış yağacağı gözlənilir. Mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz güclənəcək. Havanın temperaturunun Abşeron yanımadaşında

gecə 7-10, gündüz 14-17, Bakıda gecə 7-9, gündüz 14-16 dərəcə isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi 763 mm civə sütunundan 771 mm civə sütununa yüksələcək, nisbi rütubət gecə 75-85, gündüz 60-70 faiz təşkil edəcək. Azərbaycanın rayonlarında isə aprel 25-də bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, arabir yağış, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 7-12, gündüz 15-20, dağlarda gecə 2-7, gündüz 8-13 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Maraqlıdır, bu cür iqlim dəyişikliyi insanların əhval-ruhiyyəsinə, psixologiyasına təsir edirmi? Ümumiyyətlə, psixoloqların gəldiyi qənaətə görə, hava durumu insanlarda enerji və ruh düşkünlüyü yarada bilər. Məsələn, açıq, təmiz və günəşli bir hava insanlara müsbət təsir edir, daha yüksək əhval-ruhiyyəyə olmalarına təsir edir və enerjilərini artırır. Günəş işığı insandakı bəzi kimyəvi maddələrin tənzimlənməsində əhəmiyyətlidir. Xüsusilə buludlu havalarda melatonin hormonu tədarükündə dəyişmə baş verir. Buludlu havalarda insanlar özlərini həddindən artıq yorğun və yuxulu hiss edir. Psixoloqlar bu cür yağmurlu və buludlu havanın mənfi təsirlərindən qorunmaq üçün gün

ərzində günəş işığından faydalanmanın zəruri olduğunu vurğulayırlar. Bu cür havaların mənfi təsirlərindən qorunmaq istəyirsinizsə, yuxu nizamını qorumaq, yəni hər gün eyni saatda yatıb və eyni saatda durmaq lazımdır. Həmçinin idman etmək, günəşdən faydalanmaq, siqaret və spirt istifadə etməməklə də buludlu havanın mənfi təsirlərindən qorunmaq mümkündür.

Qeyd edək ki, iqlim dəyişikliyi insanların əhval-ruhiyyəsinə təsir etməklə yanaşı, sağlamlığa da zərər vurur. London Kolleq Universitetinin mütəxəssislərinin "New Scientist" jurnalında dərc olunan məruzələrində bildirilir ki, həkimlər və iqlimşünasların birgə apardıqları tədqiqat zamanı müəyyən olunub ki, XXI əsrdə baş verən iqlim dəyişikliyi insan sağlamlığı üçün ciddi təhlükə doğurur. Müəlliflər təsdiq edirlər ki, son yüz ildə praktiki olaraq insan sağlamlığında baş verən bütün xəstəliklər iqlim dəyişikliyi ilə əlaqədardır. Bunlar isti vurmalar, ürək qüsuru, həşəratlardan gələn xəstəliklər və bakteriyalardır. Tədqiqatçılar misal olaraq 2003-cü ildə Avropada baş verən qeyri-adi isti yayı göstərirlər. Bu zaman 70-ə yaxın insan həlak olmuşdu. Proqnozlara görə, 2040-cı ildə orta yaz temperaturu 2003-cü ildəki ilə eyni olacaq. Bu problemə məşğul olmağa başlayan Qlobal Səhiyyə İnstitutunun direktoru Antoni Kostello bildirib ki, o, hələ də iki dərəcə temperaturun artmasının ekosistemə bu qədər güclü təsiri anlaya bilmir. Hazırda isə o, həyəcanla bildirir ki, dünya qlobal böhranın astanasındadır.

□ Günel MANAFLI

MÜSAVAT

Son səhifə

N 86 (6700) 25 aprel 2017

Dünyanın ən çirkin qadınları İngiltərədədir

"Hansı ölkə ən çirkin qadınlara sahibdir" sorğusunda İngiltərə daha çox fərqlə birinci olmağı bacarıb. Türkiyə isə siyahının sonunda qərarlaşıb. İngilis "Daily Mail" qəzetinin xəbərinə görə, bir çox meyara söykənərək edilən anketdə ingilis qadınlar az qala hər sahədə ən aşağı balları aldı. Çox sürətli içən, gəyirən, qorxunc bir şəkildə geyinən ingilis qadınları, ankete qatılanlar tərəfindən "qadınlara uyğun gələn davranışlar göstərməyən" və "həddindən artıq kök" olaraq qiymətləndirilib. İngilis qadınlarına ən çox bal itirdən üç xüsusiyyətləri isə "kobud olmaları", "kişilər kimi içmələri" və "bir yerdə sızıb qalmalarıdır." Ancaq şikayətlər bununla da bitməyib. İştirakçılar, İngilis qadınlarını çirkin döymələrə sahib olmalarına, çox dar bikini və futbol köynəkləri geymələrinə və cinayətə bulaşmalarına görə də tənqid edib.

"Real Holiday" tətillərini hazırladığı sorğuda ingilis qadınlar 22.4% ilə ən çirkinlərin siyahısında birinci olduğu halda, amerikalı qadınlar 16.7% ilə ikinciliyi əldə edib. Şərqi avropalılar və ispaniyalı qadınlar 15.7%-lə üçüncü olub. Siyahının sonunda türk qadınları yer alıb. Saytın sahibi Gary Hevitt əldə edilən nəticələrlə şok keçirdiklərini deyib. Hevitt "İngilis qadınları getdikcə kişilərə bənzəməyə başladı. Davamlı içirlər və sızirlər. Artıq özələrinə diqqət yetirmələri lazımdır" deyib.

Bu adam 25 ildir ki, yarpaq yeyir

Pakistanın Guçranvala şəhərində yaşayan 50 yaşındakı Mahmood Butt 25 ildir yarpaq yeyir. "New York Post"un xəbərinə görə, yemək almaq üçün pulu olmadığı üçün yarpaq yeməyə başlayan pakistanlı adam tapdığı iş sayəsində pul qazanmağa başlamasına baxmayaraq, yemək vərdisindən əl çəkə bilmir. Eşşək arabası ilə daşımaçılıq edərək gündə 661 Pakistan rupisi (12 manat) qazanan Butt özünü daim yarpaq yeyəndə "yaxalayır". Onun qonşusu Gulam Moham-

onun xəstələndiyini və ya həkimə getdiyini görməmişdir. "Bir insan illərdi yarpaqlarla bəslənib, necə xəstələnməz, anlamırıq".

"Ərim məni kökəldir..." dedi və boşandı

İngiltərədə yaşayan 31 yaşlı Terin Rayt adlı qadın çox maraqlı bir səbəbə görə boşanıb. "Evlilik məni kökəldir" deyən gənc qadın məhkəməyə müraciətində də bunu əsas gətirib və rahatca boşanıb. O, boşandıqdan sonra düz 45 kilo verib. Dediyyə görə, evliliyi yolunda getmədiyi üçün 38 bədənə 46 bədənə qədər kökəlibmiş. Rayt boşandıqdan sonra dietaya və idmana başlayıb. Hazırda isə bədən ölçüsü 32-dir. O bildirib ki, evlənməyə qədər çəkisindən razı olub. Amma evləndikdən sonra bütün həyatı dəyişib: "Yaşadığım stress çəkime də təsir etdi. Ərim evdə olmayanda hər zaman pizza və şokolad yeyirdim. Çünki çox darıxırdım".

Gənc qadının sözlərinə görə, subay olmağın verdiyi azadlıq hissi onu çəkisini azaltmaq üçün motivasiya edir. Rayt söyləyib ki, bir daha evlənmək istəmir.

Özündən böyük balıq tutdu

Türkiyənin Ağrı şəhərində həvəskar balıqçı İrfan Aras dostları ilə birgə getdiyi Araz çayında boyundan böyük balıq yaxalayıb. Ev dekorasiyası işi ilə məşğul olan İ.Aras dostları ilə birlikdə həftə sonu tətildə balıq tutmağa gedəndə şok bir nəticə ilə qarşılaşıb. Boyu 1.85 m olan və təxminən 100 kilo ağırlığında balığı dostları ilə birlikdə, olduqca çətinliklə sahile çıxaran Aras öncə balıqla selfie çəkdi. Şəkil çəkirdikdən sonra da balıqları aralarında bölüşdükdüklərini deyib. İ.Aras "hobbi olaraq həvəskar kimi öz imkanlarımızla boş vaxtlarımızda balıq tutmağa gedirik. Bu qədər böyük balıq tutmağımız bizim üçün də sürpriz oldu".

QOÇ - Məqsədlərinizi həyata keçirməkdə bəzi maneələrlə üzləşsəniz də, günün ümumi mənzərəsi istəyinizə uyğun tərzdə canlanacaq. Bütüncənizdə artım da mümkündür, amma səhhətinizi qorunmalısınız.

BUĞA - Perspektivlərinizi reallaşdırmaq istiqamətində tənbellik edirsiniz. Belə ki, sizə lazım olan bütün gedişləri bildiyiniz halda fəaliyyət göstərmirsiniz. Əzmkarlığınızı artırın.

ƏKİZLƏR - Müntəzəm surətdə təmasda olduğunuz adamların obyektiv rəyləri ilə hesablaşmağa çalışın. Məsləhət almaq ayıb iş deyil. Qazanmaq üçün çoxsaylı şanslarınız da mümkündür.

XƏRÇƏNG - Səhər saatlarında qeyri-ciddi adamların xoşagəlməz rəftarı ilə üzləşə bilərsiniz. Çalışın ki, belə amillər ovqatınızı korlamasın. Nahardan sonra qonaq getməyə dəyər.

ŞİR - Bu təqvimdə bəxtinizə fəaliyyət və yeni əlaqələr üçün ən uğurlu məqamlar düşəcək. Odur ki, mövcud potensialınızdan maksimum bəhrələnin. Müqəddəs yerləri ziyarət etmək yaxşı olardı.

QIZ - Günün ümumi mənzərəsi gərgin olsa da, bunun qarşısını ala bilərsiniz. İlk növbədə səbr nümayiş etdirin. Günün ikinci yarısında isə yalnız istirahət və gəzintilərə meyl edin.

TƏRƏZİ - İxtiyarınıza ələ bir gün verilib ki, yalnız öz gücünüze güvənməlisiniz. Kənar müdaxilə və məsləhətlər o qədər də önəmli deyil. Günün ikinci yarısını bütünlüklə sevgiyə həsr edin.

ƏQRƏB - Başınızdakı yeni ideyaları reallaşdırmağı bacarsanız, uğurlarınız daha da yaxınlaşacaq. Yeganə narahatlığınız səhhətlə bağlı ola bilər. Bütüncənizi boş məsrəflərə xərcləməyin.

OXATAN - Çoxdan bəri donub qalmış planlarınızı dirçəltmək üçün bəzi şəxslərə müraciət etməyiniz böyük səmərə verə bilər. Saat 15-dən sonra iştirak etdiyiniz bütün görüşlər xeyrinizdir.

OĞLAQ - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Güman ki, sizi böhranlı vəziyyətdən çıxara bilən insanlarla qarşılaşacaqsınız. Amma belə məqamlarda təmkinli olun ki, sonda gülə biləsiniz.

SÜTÖKƏN - İşgüzar və riskli sövdələşmələrdə iştirakınızı təxirə salmağa çalışın. Çünki ixtiyarınızda olan bu təqvim deyilən məsələlər üçün önəmli deyil. Gün ərzində dostlarınızla bir yerdə olun.

BALIQLAR - Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş gözlənilir. Bu dəyişkən ərəfədə görəcəyiniz işləri reallığa yaxınlaşdırmaq üçün müttəfiqlərinizlə əlaqələri dərinləşdirməlisiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çirкли paltarların səbətindən 1 metr 30 santimetrlik ilan çıxdı

Mərsinin Ərdəmli ilçəsində bir evdəki çirкли paltarların altından ilan çıxdı. Evə çağırılan xilasətme xidməti ilanı evdən çıxarmağa çalışıb. Birmərtəbəli və bağçalı olan ev Mustafa Diker adlı şəxsə məxsusdur. Ailə fərdləri ilanı zərərsizləşdirmək istəsələr də, buna nail olmayacaqlarını anlayıblar. Hadisə yerinə gələn xilasedicilər isə boz ilan olaraq tanınan 1 metr 30 santimetr uzunluğundakı ilanı yaxalayıb. Daha sonra evdə başqa ilanın ola biləcəyi ehtimalına qarşı evdə axtarış aparın heyət yaxaladıqları ilanı təbiətə buraxıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100